

En framtidsanalys av Jönköpings län 2017

Förutsättningar för företagande,
jobb och tillväxt

Författare: Ellen Karlsson

Ellen Karlsson, Projektledare Svenskt Näringsliv.

Om rapporten:

Rapporten baseras på statistik, studier, rapporter samt på intervjuer med personer som på olika sätt är verksamma i Jönköpings län. För att göra rapporten läsvänlig används inte fotnoter. Den som är intresserad av att läsa mer hänvisas till källförteckning.

Förord

Vi har förmånen att träffa många fantastiska företagare varje vecka. Berättelserna är olika. Det är också synen på framtiden. Det finns de som ser en ljus framtid med ökad försäljning. Men, det finns också de som ser stora utmaningar. Många oroar sig för förändringar som försämrar förutsättningar för företagande och möjligheter att växa. Tyvärr ser vi att de som oroar sig över redan beslutade förändringar i regelverken och de som oroar sig över förslag som debatteras är fler just nu.

Det är företagen som är våra jobbskapare och grunden för vår välfärd. Det vet nog de flesta politiker både i riksdagen och i kommunerna här i Jönköpings län. Men, det hörs på tok för sällan i samhällsdebatten. Många pratar om behovet av nya jobb, men steget innan, kopplingen till dem som skapar jobben saknas ofta.

Det saknas ju inte utmaningar i Sverige. En av de tuffaste är att många unga och utrikes födda har svårt att få ett jobb. Under flera år har ett stort antal flyktingar och deras anhöriga sökt sig till Sverige. Det ställer nya krav på vårt samhälle. För att nå regeringens mål om lägst arbetslöshet i EU 2020 och för att klara integrationen behövs 460 000 fler jobb. Det är en utmaning olik någon vi tidigare sett, och den kommer att kräva nya reformer. Då blir det nödvändigt att lyssna på dem som skapar jobben.

Ett bra företagsklimat, nationellt och lokalt är alternativt nyckeln för att fler företag ska klara konkurrensen, kunna växa och anställa. Skillnaderna mellan hur företagare upplever företagsklimatet skiljer sig åt mellan kommunerna. I vårt län är Mullsjö bästa kommunen att driva företag i, när företagare själva får sätta betyg.

Vi hoppas att du får en intressant läsning.

Anna Gillek Dahlström

Regionchef Svenskt Näringsliv i Jönköping

Jönköpings län

Fakta om Jönköpings län

Residensstad	Jönköping
Landskap	Småland och Västra Götaland
Antal Kommuner	13
Area	10 475 km ² – 12:e störst i Sverige
Folkmängd	349 752 – 6:e störst i Sverige

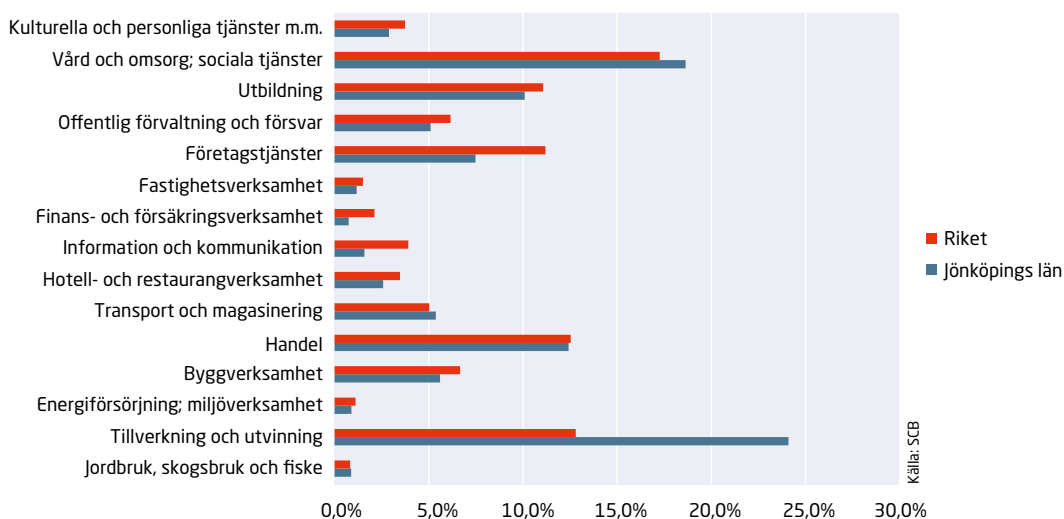
Källa: SCB

Mitt i södra Skandinavien ligger Jönköpings län, den sjätte största regionen i Sverige med 13 kommuner och en folkmängd på 349 752. Länet är ett utmärkt läge för logistiska lösningar för såväl landet som för hela världen. Inom en radie på 35 mil når man 80 procent av Sveriges befolkning och endast några timmar bort nås Norges, Danmarks och Finlands marknader. Den perfekta samlingsplatsen skapar stora möjligheter för det exporterande näringslivet.

I Jönköpings län finns ett starkt privat näringsliv som präglas av uppfinningsrikedom, samarbete och mod. Länet är en av Europas mest dynamiska småföretagarregioner – kanske har det att göra med den långa traditionen av småföretagande. Ett öppet och nyfiket näringsliv som satt Jönköpings län på kartan även utanför Sveriges gränser. Det är också här den berömda Gnosjöandan finns.

Länet är känt för sina små och medelstora företag som främst verkar inom tillverkningsindustrin. Branscher som dominerar är trä-, plast- och metallbearbetning. Men under senare år har även tillväxttakten i privat tjänstesektor ökat starkt och förväntas att fortsätta. Källa: Region Jönköpings län

Diagram 1. Procentuell andel sysselsatta per region och näringsgren, 2014.

Innehåll

Förord	1
Jönköpings län	2
Företagsklimat	4
Lokalt företagsklimat	4
Attityder till företagande	6
Konkurrens från kommunens verksamheter mot privata företag	7
Marknadsförsörjning	8
Kommunens tillämpningar av lagar och regler	9
Arbetsmarknad	10
Arbetslöshet	11
Ungdomsarbetslösheten	11
Vardagsjobb	12
Reformer för jobb	13
Löner	14
Utbildning	17
Utbildningsnivå	18
Matchning	19
Skolans attityder till företagande	21
Ung Företagsamhet	22
Företagsamhet	23
Företagsamheten 2016	24
Jönköpings läns företagsstruktur	26
Befolkningsutveckling	28
Befolkningsutveckling i Jönköpings län	28
Försörjningsbörda	29
Tillväxt	31
Ekonomisk aktivitet	31
Sysselsättning	32
Företagarpanelen	32
Analys	35
Nationellt	35
Regionalt	36
Kompetensförsörjning	36
Jönköpings län behöver fler arbetsgivare/jobbskapare	36
Företagande inom skola, vård & omsorg	37
Källförteckning	38
Sidor	39

Företagsklimat

En modern ekonomi är ett avancerat kretslopp där varje nytt jobb skapar en positiv spiral. Det är därför ett gott företagsklimat är så viktigt och utgör grunden, blodomloppet, för vårt välstånd och vår välfärd – välfärdsavtrycket.

Med ”välfärd” menas generellt olika tjänster (eller bidrag) som den offentliga sektorn tillhandahåller. Det vill säga sådant som i Sverige finansieras med skattemedel. För att detta ska fungera krävs förstås att det finns något att beskatta. Det krävs en privat sektor som beskattas för att det ska generera pengar till välfärden. Kärnan i den privata sektorn är företagen, näringslivet, som ger jobb.

Varje gång någon får ett nytt jobb i den privata sektorn inträffar en rad positiva spridningseffekter. Företaget ökar sin omsättning. Det innebär bland annat att företagets underleverantörer får mer att göra, att de kan växa och anställa. Det kan också innebära att företag som säljer olika tjänster (städning, ITsupport, transporter m.m.) får sälja fler tjänster. En annan aspekt är att den som blivit anställd använder sin lön till olika saker – som att äta lunch på restaurang, köpa kläder eller att renovera sitt kök.

Lokalt företagsklimat

Sedan år 2001 presenterar Svenskt Näringsliv en rankinglista där statistik och enkät-svar sammanställs över företagsklimatet i Sveriges 290 kommuner. Syftet med enkätundersökningen är att låta företagare i alla Sveriges 290 kommuner ge sin bild av hur de tycker företagsklimatet i den egna kommunen är. En kommuns rankingplacering beror på företagens svar från enkätundersökningen och statistik från SCB och UC AB. Det är alltså inte en ranking över vilka kommuner som gör mest för sitt företagsklimat.

2016 års ranking av företagsklimatet i Sveriges 290 kommuner visade en ny etta i Jönköpings län. Mullsjö kommun har bäst företagsklimat och det beror bland annat på att de har haft ett tydligt mål inställt och fokuserat på att förbättra förutsättning-

arna för företagen i kommunen. Det är första gången sedan undersökningen började 2001 som Habo inte toppar listan bland kommunerna i Jönköpings län. Habo backar 13 placeringar och hamnar på plats 28. Även Gnosjö kommun passerar Habo i rankingen. Trots att man backar en placering blir kommunen länstvåa på plats 23.

Sävsjö kommun och Aneby kommun har klättrat flest placeringar jämfört med föregående års ranking. Efter att ha backat rejält i rankingen under några år har kommunen åter börjat fokusera på ett bättre samarbete och dialog med företagen. I några av enkätfrågorna har företagen gett ett bättre betyg än föregående år, men det kommer att krävas mer för att Sävsjö kommun ska få samma betyg från företagen som kommunen fick för några år sedan.

Gislaveds kommun tappar 95 placeringar sedan förra årets mätning. Kommunen backar näst mest i ranking i hela landet och landar på plats 193, vilket är den lägsta placeringen kommunen haft sedan mätningarna startade 2001. Detta är något man varit medveten om i kommunen och sedan våren 2016 har det vidtagits ett antal åtgärder för att åter vända uppåt så snart som möjligt. I framtida undersökningar hoppas vi få se resultat av detta arbete. Flera av landets största kommuner försämrar sin placering. Så även Jönköping som backar 13 placeringar till plats 65.

Rankingtabell – lokalt företagsklimat

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Aneby	30	54	32	59	87	57	89	60	37
Eksjö	119	127	146	95	53	63	53	88	87
Gislaved	45	49	65	48	77	87	67	98	193
Gnosjö	22	27	12	15	19	13	24	17	23
Habo	15	11	7	10	6	5	6	8	28
Jönköping	52	50	66	38	35	46	34	15	65
Mullsjö	81	50	17	28	36	51	19	18	21
Nässjö	51	53	132	105	131	97	90	109	118
Sävsjö	32	48	79	79	54	45	102	126	85
Tranås	31	26	22	33	28	25	29	38	30
Vaggeryd	21	25	26	21	22	19	46	46	33
Vetlanda	73	102	99	102	136	46	63	65	56
Värnamo	14	14	15	23	30	24	44	32	34

Källa: Svenskt Näringsliv/foretagsklimat.se

Betygsättning

Kommunernas betyg visas i tabellerna antingen som ett medelvärde eller som positiv andel. Betyg i enkäten sätts på en skala mellan 1 och 6 där 1 = dåligt och 6 = utmärkt. På frågan om hur kommunen konkurrerar med det privata näringslivet är istället alternativet 1 = i stor utsträckning och 6 = inte alls. Medelvärdet visar snittet av dessa betyg. Positiv andel är summan av antalet betyg som motsvarar 4 (bra) eller högre dividerat med totalt antal svar.

Dåligt	1 poäng
Inte helt godtagbart	2 poäng
Godtagbart	3 poäng
Bra	4 poäng
Mycket bra	5 poäng
Utmärkt	6 poäng

Attityder till företagande

Allmänhetens attityder till företagande

Allmänhetens inställning till och kunskaper om företagande har stor betydelse för det lokala företagsklimatet. Parametern nedan beskriver hur företagen upplever allmänhetens attityder till företagande. Av företagen i Jönköpings län är det nio av 13 kommuner som får betyget bra (4), resterande får betyget godtagbart (3).

Allmänhetens attityder till företagande

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2015	2016
Aneby	3,98	3,82	4,09	3,85	4,19	3,92	4,13	4,32
Eksjö	3,86	3,87	4,16	4,02	4,14	4,15	4,22	4,04
Gislaved	4,22	4,12	4,47	4,23	4,24	4,36	4,27	3,94
Gnosjö	4,57	4,43	4,62	4,69	4,58	4,52	4,52	4,42
Habo	4,50	4,46	4,62	4,54	4,64	4,57	4,33	4,20
Jönköping	4,09	4,08	4,38	4,24	4,09	4,11	4,13	3,92
Mullsjö	4,14	4,35	4,33	4,19	4,23	4,28	4,35	4,37
Nässjö	4,06	3,78	3,92	3,84	3,89	3,79	3,77	3,78
Sävsjö	4,08	3,82	3,97	4,07	4,13	3,94	3,89	3,94
Tranås	4,27	4,48	4,35	4,37	4,31	4,30	4,14	4,28
Vaggeryd	4,19	4,02	4,32	4,19	4,20	4,24	4,14	4,20
Vetlanda	3,89	3,91	3,98	4,01	3,97	4,17	3,95	4,04
Värnamo	4,48	4,32	4,57	4,38	4,40	4,32	4,31	4,15
Sverigesnitt	3,76	3,73	3,8	3,84	3,81	3,82	3,86	3,86

Källa: Svenskt Näringsliv/foretagsklimat.se

Kommunpolitikernas attityder till företagande

Politikernas syn på och samarbete med näringslivet är en avgörande faktor för det lokala företagsklimatet. Tabellen nedan beskriver hur företagarna i Jönköpings län upplever kommunpolitikernas attityder till företagande. Gnosjö, Habo och Tranås är tre kommuner som uppnått betyget bra under flera års tid. Gemensamt för samtliga kommuner i länet är att det finns utrymme för förbättring. Attityden gentemot företagen i en kommun är förutsättningen för ett bra företagsklimat.

Kommunpolitikernas attityder till företagande

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2015	2016
Aneby	4,02	3,95	4,16	3,74	3,85	3,80	3,77	3,91
Eksjö	3,76	3,64	4,11	4,02	4,15	4,11	4,03	3,86
Gislaved	4,15	3,92	4,07	3,93	3,95	3,98	3,71	3,05
Gnosjö	4,57	4,31	4,51	4,60	4,36	4,39	4,41	4,31
Habo	4,82	4,60	4,83	4,74	4,73	4,49	4,36	4,13
Jönköping	3,87	3,91	4,02	3,83	3,67	3,66	3,47	3,48
Mullsjö	3,82	4,26	4,23	4,03	3,79	4,14	4,34	4,09
Nässjö	4,00	3,63	3,76	3,62	3,72	3,61	3,57	3,34
Sävsjö	4,10	3,91	4,06	4,15	4,09	3,64	3,60	3,67
Tranås	4,45	4,66	4,48	4,34	4,34	4,27	4,12	4,45
Vaggeryd	3,96	4,08	4,23	4,21	4,17	3,92	4,11	3,90
Vetlanda	3,85	3,86	3,93	3,82	3,95	3,92	3,90	3,71
Värnamo	4,53	4,27	4,38	4,22	4,25	3,87	4,15	3,97
Sverigesnitt	3,59	3,53	3,6	3,58	3,55	3,52	3,52	3,38

Källa: Svenskt Näringsliv/foretagsklimat.se

Kommunala tjänstemäns attityder till företagande

Tjänstemännens syn på och samarbete med näringslivet är en lika viktig faktor som politikernas och allmänhetens attityder. En bra attityd lägger grunden för en god dialog i samarbetet mot ett bra företagsklimat. Tabellen nedan beskriver hur företagarna upplever kommunala tjänstemäns attityder till företagande. Här ser vi bevis på att Gnosjöandan når ända in i kommunhuset i Gnosjö, då kommunen uppnått betyget bra under en längre tid. Gislaveds kommun når inte upp till ett godtagbart betyg.

Kommunala tjänstemäns attityder till företagande

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2015	2016
Aneby	3,88	3,78	3,91	3,51	3,59	3,62	3,83	3,85
Eksjö	3,58	3,50	3,56	3,78	3,96	3,80	3,78	3,68
Gislaved	3,71	3,54	3,71	3,46	3,63	3,44	3,41	2,82
Gnosjö	4,38	4,22	4,37	4,35	4,34	4,24	4,23	4,21
Habo	4,47	4,34	4,44	4,34	4,45	4,23	4,19	3,62
Jönköping	3,67	3,70	3,73	3,64	3,47	3,43	3,27	3,22
Mullsjö	3,62	3,96	4,00	3,86	3,69	3,80	4,03	3,98
Nässjö	4,00	3,45	3,76	3,53	3,52	3,64	3,48	3,35
Sävsjö	4,04	3,83	4,02	3,98	3,84	3,45	3,54	3,56
Tranås	4,06	4,27	4,19	4,12	4,03	4,07	3,90	3,96
Vaggeryd	3,89	3,79	3,85	4,00	4,09	3,81	3,83	3,69
Vetlanda	3,77	3,76	3,73	3,61	3,88	3,95	3,82	3,71
Värnamo	4,15	4,00	4,09	3,99	3,96	3,60	3,86	3,71
Sverigesnitt	3,42	3,37	3,43	3,4	3,38	3,37	3,37	3,28

Källa: Svenskt Näringsliv/foretagsklimat.se

Konkurrens från kommunens verksamheter mot privata företag

Gränsen mellan offentlig och privat sektor kan många gånger vara otydlig. Om de privata aktörerna inte har samma förutsättningar som de offentliga uppstår en osund konkurrenssituation från kommunen. Det kan bidra till att privata företagare inte vill starta företag där man vet att man inte kan konkurrera på lika villkor. Osund konkurrens hämmar därmed företags- och sysselsättningstillväxten genom att färre företag startas och att fler trängs undan. Tabellen nedan visar i vilken utsträckning företagen anser att kommunernas verksamheter tränger undan privat näringsverksamhet. Här har företagen fått svara enligt skalan 1 till 6 där 1 = i stor utsträckning och 6 = inte alls. Nio av 13 kommuner upplever konkurrens från kommunens verksamheter mot privata företag, i Jönköpings län. Flertalet kommuner har också upplevt osund konkurrens under en längre tid.

Konkurrens från kommunens verksamheter mot privata företag

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2015	2016
Aneby	4,17	3,81	3,96	4,10	4,31	4,08	4,32	4,17
Eksjö	3,77	3,66	3,69	4,00	4,10	4,27	4,23	4,07
Gislaved	3,64	3,25	3,65	4,02	3,85	4,07	3,66	3,56
Gnosjö	4,69	4,40	4,48	4,75	4,85	4,78	4,80	4,68
Habo	4,51	4,27	4,49	4,83	4,77	4,71	4,45	4,30
Jönköping	3,57	3,40	3,59	3,75	3,62	3,72	3,72	3,76
Mullsjö	4,12	4,28	3,79	4,49	4,23	4,68	4,39	4,80
Nässjö	3,75	3,51	3,48	3,79	3,77	3,86	3,68	3,73
Sävsjö	4,28	3,94	3,98	4,37	4,10	4,11	4,21	4,24
Tranås	3,90	3,89	3,61	4,09	4,02	4,10	3,79	3,82
Vaggeryd	3,68	3,76	4,06	4,23	4,19	4,00	4,30	4,47
Vetlanda	3,47	3,44	3,58	3,93	4,29	3,89	4,01	4,03
Värnamo	3,86	3,76	4,04	4,11	4,51	4,00	3,72	4,21
Sverigesnitt	3,56	3,42	3,41	3,78	3,77	3,76	3,82	3,8

Notis: frågans formulering ändrades 2011 från "Konkurrens från kommunens verksamheter mot de privata företagen" till "I vilken utsträckning anser du att kommunens verksamheter tränger undan privat näringsverksamhet?"

Källa: Svenskt Näringsliv/foretagsklimat.se

Marknadsförsörjning

Hur stor andel av hushållens inkomster som kommer från marknadsaktiviteter, till exempel lön från anställda i privata företag, föreningar och stiftelser beskrivs genom marknadsförsörjningsmättet. Marknadsförsörjningens storlek och utveckling är ett bra mått på hur företagsam en region är. Man kan också se marknadsförsörjningen som ett mått på det lokala näringslivets vitalitet och omfattning.

Resultatet för Jönköpings läns 13 kommuner ser olika ut, dock ligger nio kommuner under Sverigesnittet. Jönköpings kommun ligger under snittet samtliga år, vilket kan förklaras med att man har stora offentliga arbetsgivare såsom regionsjukhus, stor kommunal organisation etc. I tabellen nedan visas marknadsförsörjningsandelen i de olika kommunerna i Jönköpings län.

Marknadsförsörjning

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Aneby	54,59	52,94	53,08	53,52	52,64	51,84	51,82	51,03
Eksjö	40,75	39,23	40,20	40,56	39,70	38,20	38,58	38,71
Gislaved	63,11	59,02	59,71	60,99	60,38	59,06	58,90	58,70
Gnosjö	66,13	61,50	62,85	63,84	63,04	62,19	61,97	61,53
Habo	58,16	56,39	56,40	57,09	56,96	54,90	54,93	54,71
Jönköping	53,12	51,23	52,02	53,12	52,83	51,98	52,36	52,57
Mullsjö	56,38	53,55	54,91	55,73	55,11	53,83	54,01	52,77
Nässjö	50,84	48,66	50,06	51,15	50,62	49,46	49,73	49,85
Sävsjö	52,74	49,51	51,41	53,20	51,72	50,32	50,74	50,58
Tranås	54,32	51,99	52,63	54,08	53,36	52,74	53,04	52,35
Vaggeryd	58,89	55,25	56,80	59,05	58,53	57,02	57,16	57,31
Vetlanda	56,40	53,06	54,59	56,05	55,16	54,12	54,74	54,25
Värnamo	56,47	52,81	53,70	55,22	55,37	54,36	54,63	54,35
Sverigesnitt	54,72	53,39	54,35	55,22	54,92	54,26	54,53	54,63

Källa: Svenskt Näringsliv/foretagsklimat.se

Kommunens tillämpningar av lagar och regler

Parametern nedan visar hur företagen i länet ser på kommunens tillämpning av lagar och regler. Tillämpningen handlar om effektivitet i ärendehantering, förståelse för företagets ärende och återkoppling om vilka möjligheter som finns. I Jönköpings län uppnår endast Gnosjö kommun betyget bra (4), resterande kommuner uppnår betyget godtagbart.

Kommunens tillämpningar av lagar och regler

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2015	2016
Aneby	3,80	3,78	3,73	3,33	3,45	3,35	3,49	3,64
Eksjö	3,52	3,58	3,47	3,85	3,74	3,62	3,57	3,56
Gislaved	3,67	3,42	3,69	3,61	3,37	3,39	3,30	3,10
Gnosjö	4,00	4,06	4,27	4,12	4,03	4,08	4,09	4,09
Habo	4,19	4,11	4,16	4,01	3,92	4,03	3,81	3,36
Jönköping	3,60	3,44	3,60	3,49	3,30	3,31	3,41	3,43
Mullsjö	3,74	4,07	3,83	3,74	3,69	3,79	3,95	3,89
Nässjö	3,81	3,59	3,49	3,35	3,46	3,52	3,46	3,43
Sävsjö	3,89	3,55	3,78	3,89	3,75	3,36	3,34	3,38
Tranås	3,70	3,74	3,83	3,94	3,84	3,91	3,52	3,64
Vaggeryd	3,72	3,68	3,80	3,90	3,69	3,51	3,65	3,55
Vetlanda	3,56	3,41	3,52	3,32	3,65	3,70	3,78	3,66
Värnamo	3,93	3,99	3,83	3,70	3,67	3,59	3,57	3,64
Sverigesnitt	3,32	3,27	3,3	3,28	3,25	3,23	3,25	3,19

Källa: Svenskt Näringsliv/foretagsklimat.se

Arbetsmarknad

Gislaved år 2037. Befolkningen i kommunen har ökat till 35 000, något man bara kunde drömma om för 20 år sedan. Mycket är tack vare ett näringsliv i toppklass och ett samhälle som ligger i framkant på avgörande områden som miljö, digitalisering och högteknologi. Majoriteten av invånarna jobbar inom privat sektor. Det finns större möjligheter till valfrihet i välfärden. Infrastrukturen går som tåget, i dubbel bemärkelse. Det finns en livskraft i Gislaveds kommun som levandegör samhället. Det beror mycket på att man förändrat kommunens synsätt som idag nästan upplevs som att alla kommunens tätorter med omnejd tillsammans fungerar som en enda storstad. I Gislaveds kommun växer små- och medelstora specialföretag fram, inom olika branscher. Det goda och lokala företagsklimatet har fått rykte internationellt – Gislaveds kommun finns nu med på världskartan.

Tillbaka till nutid. Jonas Ericsons vision ovan kanske känns avlägset för många. En vision att sträva efter är viktigt om möjligheter ska skapas och samhället utvecklas. Jonas är distriktsordförande för Moderata Ungdomsförbundet (MUF) Jönköpings län och teknikkonsult på IVG Engineering AB.

Vad krävs för att nå visionen om Gislaved?

– Kommunen behöver fokusera på sin kärnverksamhet, omsorg och skola. Ge service gentemot invånarna, som ska känna sig sedda. Idag upplevs det kanske att man är bortglömd och det skapar en fientlighet till samhället. Idag upplever företagen rekryteringsproblem, främst gällande att locka till sig kompetens som kan bidra till tillväxt och utveckling. Jag upplever att det är som svårast att locka kompetens från högskolor och universitet, då kommunen inte har någon sådan utbildning. Här blir bostäder en nyckelfaktor. Kan vi ta fram lämplig mark och erbjuda billiga tomtmarker att bygga bostäder på – kombinerat med bättre matchning mellan företag och dem som söker jobb – då kan vi också locka till oss den kompetens som efterfrågas. En annan del i helheten är vår välfärd, som ska vara av toppklass när det kommer till kvalitet. Vidare, vill vi konkurrera med andra kommuner måste vi göra det ännu attraktivare med bland annat sänkta skatter.

Vad krävs för att förbättra det lokala företagsklimatet?

– Kommunen måste ha enkla vägar in för företagen. Allt från tillstånd, krav och till ledtider. Man behöver ta väck onödiga krav, regler och administration som inte är satt i nationell lagstiftning. Det skulle underlätta i kommunens eget arbete och service gentemot företagen. Det måste helt enkelt gå snabbare och vägarna måste vara tydliga – hur når vi det vi vill? Ett exempel är bygglov. Det finns ingen vinning på att det ska vänta flera veckor eller att alla ärenden ska upp i nämnden. Endast vid oklara och komplexa ärenden bör det vara en fråga för politikerna. Det skulle spara både tid och skattebetalarnas pengar.

3 snabba av MUF för ett välmående näringsliv

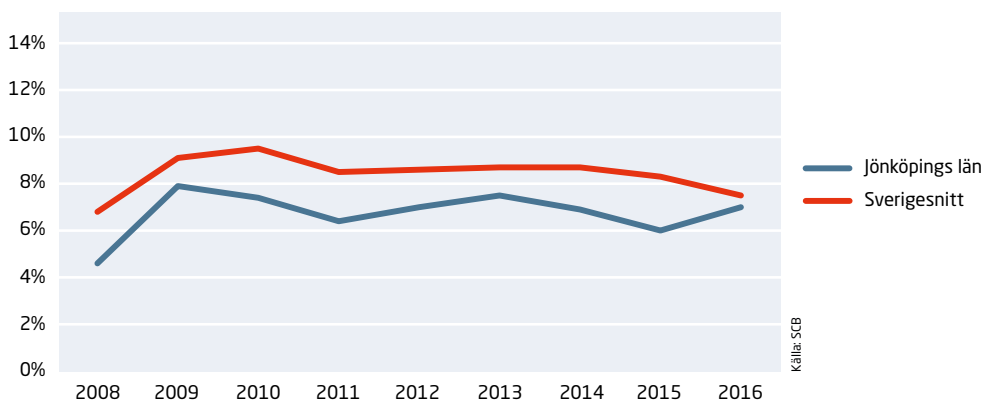
1. Det är bra med frihandelsavtal och Sverige behöver fler i världen, men det måste vara på lika villkor. Det får inte missgynna någon av parterna. Ett exempel är scenariot mellan Kina och Europeiska Unionen (EU). Kinesiska aktörer betalar ingen tull på varor till EU, men det gör aktörer i EU till Kina. Det blir en snedvriden konkurrens.
2. Den sittande regeringen har höjt skatten drastiskt, på olika nivåer. Det är därför ingen slump att flera företag på kort tid har valt att flytta sina verksamheter utanför Sverige. Ett skattesystem ska vara förmånligt för Sverige och konkurreras med mot andra länder.
3. Koppla högskola och universitet till arbetsmarknaden. Idag kan du nästan utbilda dig inom vad du vill och tyvärr har det gått överstyr. Vi ser kunskap om Harry Potter på kurslistan. Ska det offentliga samhället finansiera det som inte leder till jobb?

Arbetslöshet

I arbetslöshetsstatistiken ingår personer som inte är sysselsatta, kan börja ett arbete inom 14 dagar och aktivt har sökt arbete under de senaste fyra veckorna eller inväntar att börja ett arbete inom tre månader efter mätveckan. Ibland kan både arbetslöshet och sysselsättning öka, eller minska och det kan vara lätt att förvirras av begreppen. Om antalet arbetsföra personer växer så kan både antal sysselsatta personer och antal arbetslösa öka samtidigt.

Jönköpings län har länge haft en lägre arbetslöshet än Sverige som helhet och så är det fortfarande, dock syns en uppåtgående trend sedan föregående år. 2016 uppgick arbetslösheten i länet till 7 procent och 7,5 procent i Sverige. Diagrammet nedan visar Q2 respektive år.

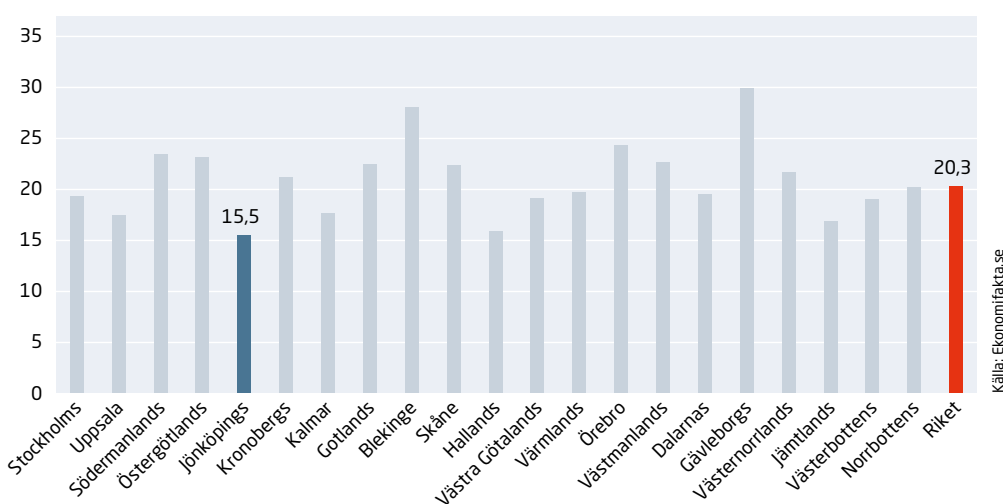
Diagram 2. Arbetslösa, Q2 2016, i procent (%).

Ungdomsarbetslösheten

Unga är en speciell grupp i och med att många är heltidsstuderande som inte arbetar eller söker jobb och då inte tillhör arbetskraften. Men vissa heltidsstuderande är ändå medräknade i statistiken. Studerande som arbetar vid sidan av studierna räknas som sysselsatta och ingår i arbetskraften. Heltidsstuderande som aktivt söker jobb och kan och vill ta ett arbete inom 14 dagar eller väntar på att börja ett jobb inom tre månader räknas som arbetslösa och ingår också i statistiken.

Diagram 3. Ungdomsarbetslöshet (15-24 år) per län, 2015.

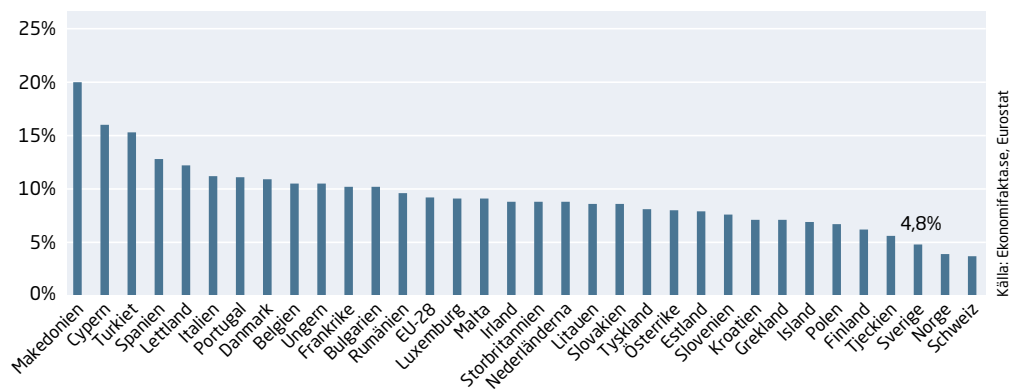
Notis: Gotlands siffra är från 2014.

Ungdomsarbetslösheten är väsentligt högre än genomsnittsarbetslösheten i Sverige. Ungdomsarbetslösheten ökade under finanskrisen 2009, men redan innan krisen låg den över 20 procent. Det tyder på att det finns strukturella orsaker bakom de höga nivåerna, till exempel höga ingångslöner, turordningsregler och dålig samverkan mellan utbildning och näringsliv. (Ekonomifakta, ”ungdomsarbetslöshet”, ekonomifakta.se). Jönköpings län hade 2015 lägre ungdomsarbetslöshet än riket, 15,5 procent jämfört med 20,3 procent.

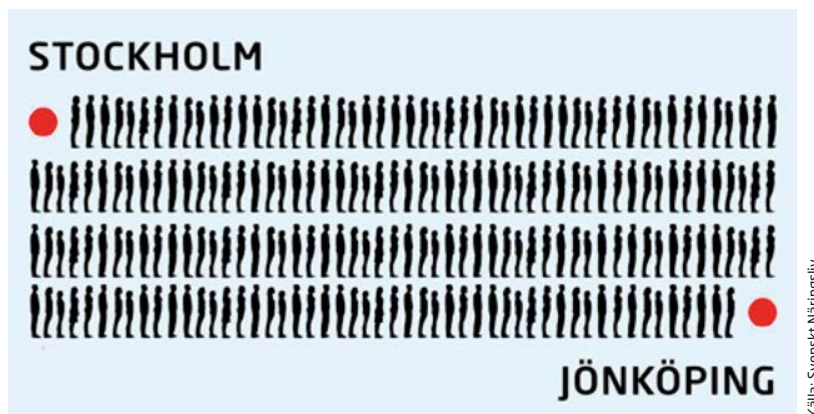
Vardagsjobb

Sverige är det land inom EU som har lägst andel enkla jobb, det vill säga jobb som inte kräver någon utbildning eller endast grundläggande sådan. I diagrammet nedan visas andel anställda i yrken med inga eller låga utbildningskrav från Ekonomifakta.se. ISCO-08 är ett internationellt överenskommet system för att klassificera jobb baserat på hur kvalificerade de är. Storleken på den grupp som har lägst utbildningskrav, så kallade enkla jobb, varierar betydligt mellan olika länder. Inom EU är det till exempel vanligare med enkla jobb i Sydeuropa, men även länder som Danmark och Belgien ligger över genomsnittet.

Diagram 4. Andel anställda i yrken med inga eller låga utbildningskrav.

460 000 jobb krävs för att nå regeringens mål om lägst arbetslöshet i EU år 2020 och klara av integrationen. Det motsvarar en kö från Jönköping till Stockholm.

Reformer för jobb

I en undersökning med Svenskt Näringslivs Företagarpanel ställdes en fråga om företags möjlighet att medverka till integration och skapa jobb. På frågan ”Vilka reformer anser du skulle vara viktiga för att ditt företag ska kunna anställa eller anlita nyanlända i högre utsträckning?” svarar företagen från länet, som deltar i Företagarpanelen, enligt nedan. Sammanställningen gjordes december 2016.

Diagram 5. Reformer för att anställa i högre utsträckning, Jönköpings län (%).

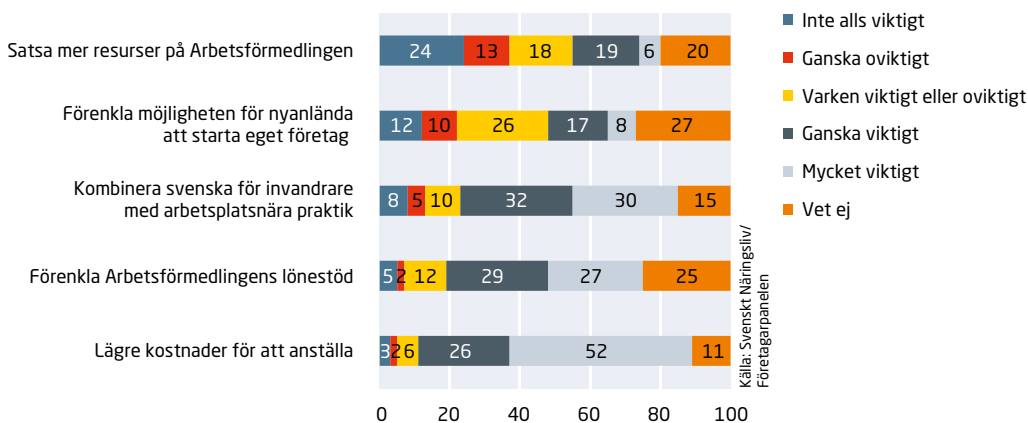
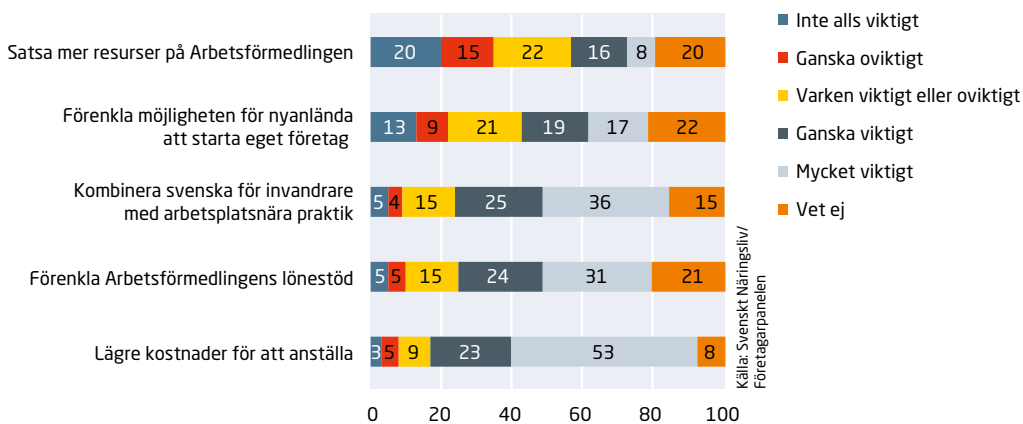

Diagram 6. Reformer för att anställa i högre utsträckning, region Väst (%).

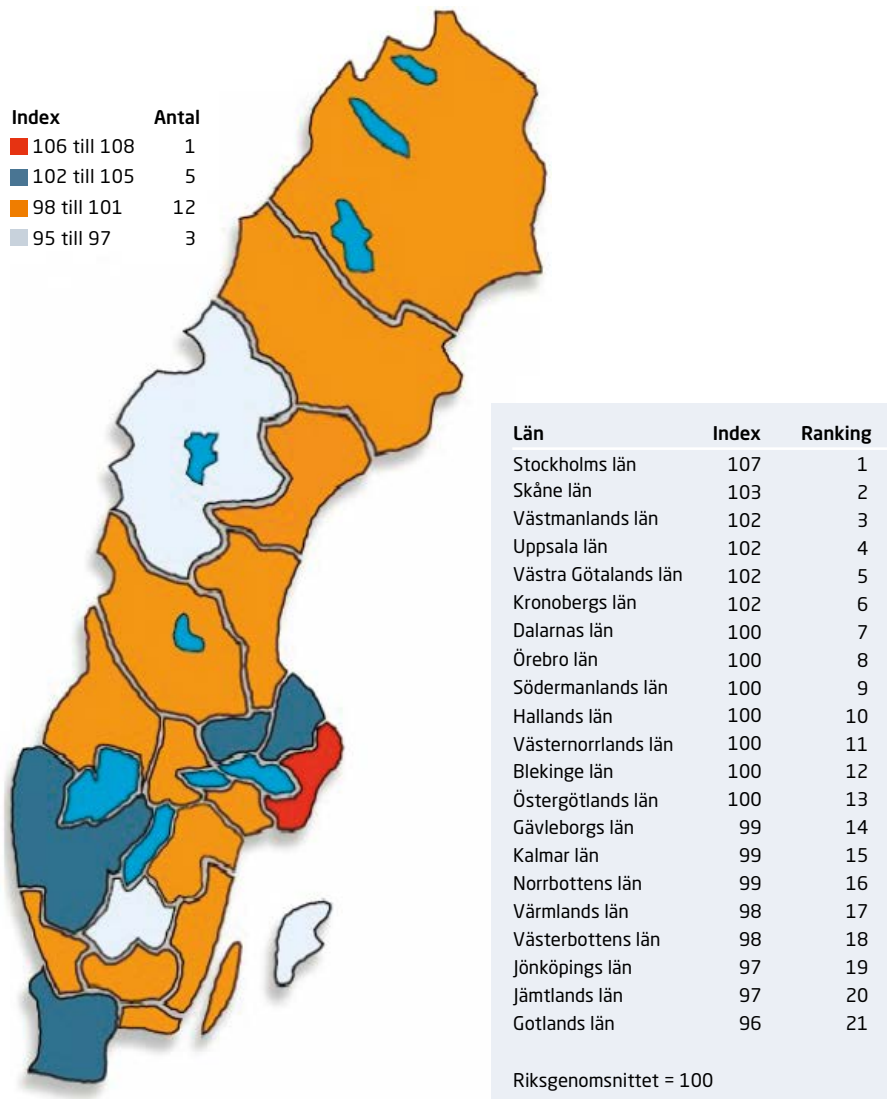
Notis: Region Väst avser i denna undersökning Hallands län, Jönköpings län, Västra Götalands län och Värmlands län.

Löner

Löneläge

I rapporten ”Fakta om löner och arbetstider 2016”, sammanställd av Svenskt Näringsliv, jämförs det relativa löneläget mellan länen.

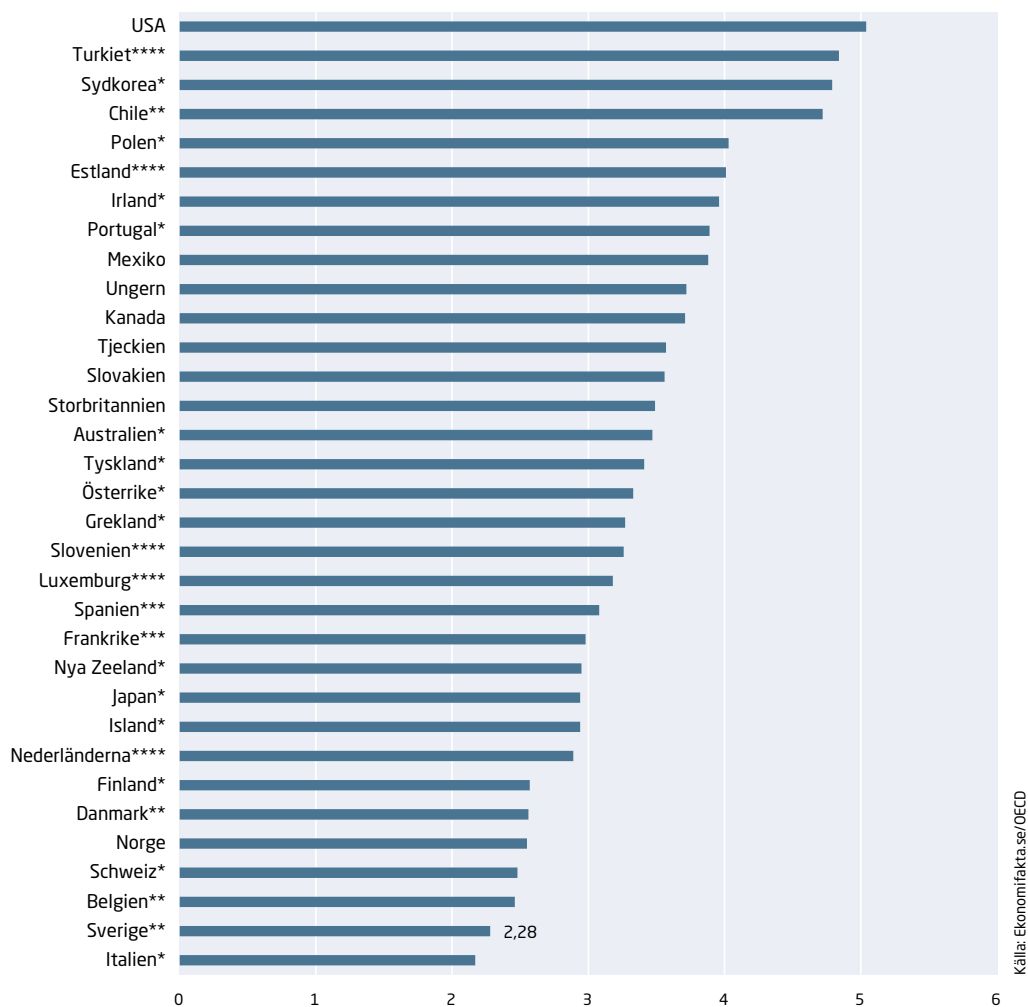
Relativt löneläge per län, medarbetare och tjänstemän.

Lönespridning

I diagrammet nedan visas lönespridningen i olika länder i form av en kvot mellan 90:e och 10:e percentilen. 10:e percentilen är det värde som 10 procent av alla observationer understiger eller motsvarar. 90:e percentilen är det värde som 90 procent av observationerna motsvarar eller understiger. Relationen mellan 90:e och 10:e percentilen visar hur stor lönespridningen är i ett land, det vill säga hur många låga löner det går på en hög lön. I länder med en hög kvot är skillnaden mellan höga och låga löner stor. I länder med låg kvot är lönespridningen liten. I de jämförda länderna är Sverige bland de länder som har lägst lönespridning. I Sverige går det 2,28 låga löner på en hög lön.

Diagram 7. Spridning mellan höga och låga löner, internationell. Kvot mellan 90:e och 10:e percentilen, år 2015.

* Data avser 2014 ** Data avser 2013 *** Data avser 2012 **** Data avser 2011

Not 1: Ju högre kvot, desto större spridning (en kvot på 1 skulle innebära ingen spridning alls). Den 10:e percentilen är det värde som 10 procent av alla löner understiger eller motsvarar. 90:e percentilen är det värde som 90 procent av lönerna motsvarar eller understiger.

Not 2: Statistiken baseras på heltidsanställdas bruttolöner.

Arbetskraftskostnader

Kostnaden för företag att anställa personal varierar mellan olika länder. I diagrammet nedan visas arbetskraftskostnaderna per arbetad timme inom näringslivet i ett antal europeiska länder uppdelat på lönekostnad och arbetsgivaravgift. Norge har de högsta kostnaderna och Bulgarien de lägsta. Sveriges arbetskraftskostnader är de tredje högsta inom EU. I genomsnitt kostar varje anställd 375 kronor per timme. En tredjedel av dessa kostnader utgörs av sociala avgifter där den lagstadgade arbetsgivaravgiften på 31,42 procent är den största posten. Utöver det inkluderas avtalade sociala avgifter som i Sverige bestäms i kollektivavtalen och viss personalutbildning. Sociala avgifter består främst utav arbetsgivarens obligatoriska kollektiva avgifter såsom sjukförsäkringsavgift, allmän pensionsavgift, arbetsmarknadsavgift samt föräldraförsäkringsavgift.

Diagram 8. Total arbetskraftskostnad, SEK per arbetad timme 2015, fördelad på kostnadskomponenter.

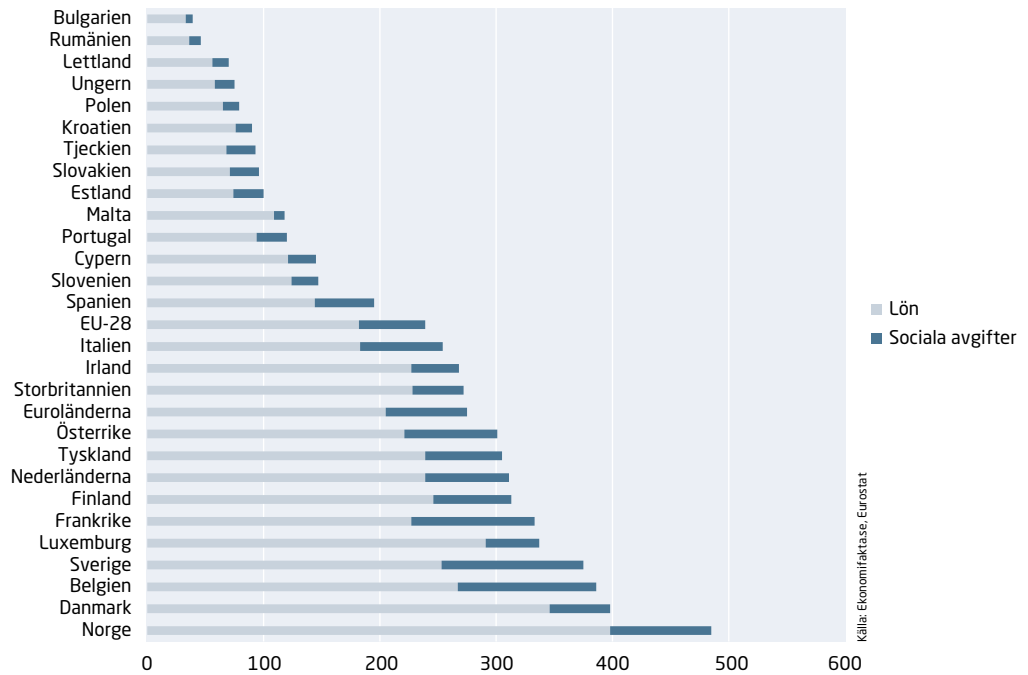
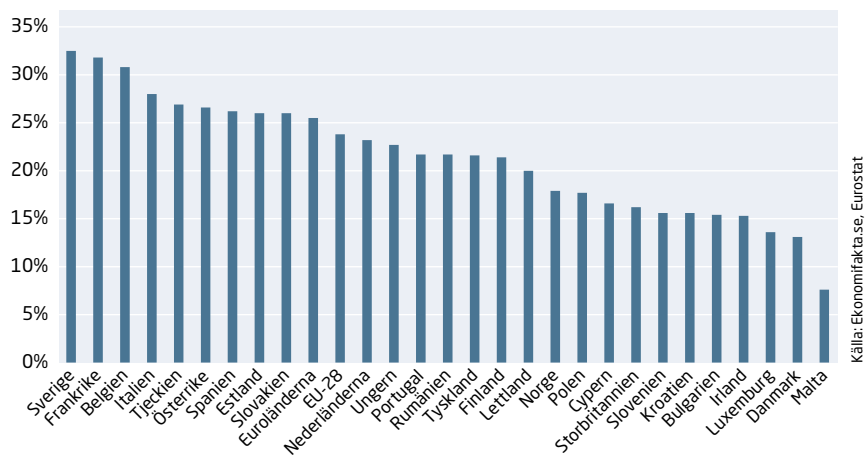

Diagram 9. Arbetsgivaravgiftens andel av den totala arbetskraftskostnaden, 2015 (%).

Utbildning

Jönköping år 2037. Det här är kommunen med landets högsta andel sysselsatta invånare. Genom att ta tillvara på lärdomar, positiva som negativa, och kunskap har man skapat rätt förutsättningar för en blomstrande kommun. Skolan införde obligatoriskt UF-företagande, vilket snabbt gav resultat där eleverna blev mer anställningsbara och företagsamma. Samtidigt har näringslivet påverkats av digitaliseringen under en längre tid, men nu har fler branscher börjat prata samma språk och finner nya vägar tillsammans. Kommunen har även infört möjligheten till mentorskap mellan skola och näringsliv, nu utbyter skollära och vd:ar erfarenheter, pedagoger och tjänstemän och det genererar i att eleverna får ännu bättre utbildningar som är inriktade på deras framtida bransch. Mentorskapet ger erfarenhet och kunskap från olika perspektiv som tillhör samhället.

Tillbaka till nutid. Scenariot ovan kanske känns avlägset för många. En vision att sträva efter är viktigt om möjligheter ska skapas och samhället utvecklas, enligt Anna Holm, regionchef Ung Företagsamhet Jönköping.

Vad krävs för att nå visionen om Jönköping?

– Ska vi utvecklas är en viktig nyckel att skola och olika branscher i näringslivet samverkar. Idag finns många goda exempel att ta del av där skola och näringsliv samverkar i både UF-företagande och Teknikcollage, vilket resulterar i anställningsbara elever – branschen har visat skolan vilka behov som finns på arbetsmarknaden och i arbetslivet. Branschen måste möta eleverna i skolan och så frön som skapar företagsamma människor redan i grundskolan, entreprenöriella förmågor måste få utvecklas vilket Ung Företagsamhet arbetar med i sina läromedel. Sedan måste vi ju såklart ha tillgång till en bra infrastruktur med tåg som flyg, Jönköping måste vara enkelt att nå. Annars kommer vi varken kunna behålla de befintliga företagen eller locka nyetableringar.

Steg till att våga testa sin idé måste vara kortare – företagandet låter så stort för många idag. UF-företagande gör skillnad här, det är en bra start för eleverna. Speciellt för de som inte har entreprenörskap i familjen eller sin omkrets. UF-företagande handlar inte bara om att skapa en grund som sedan ska sjösättas efter UF-året, utan så mycket mer! När jag möter tidigare UF-elever är det engagemanget de tar med sig i framtiden. Varje individ är sitt eget varumärke och det är oerhört viktigt när man går vidare i sin karriär, att man har det i åtanke.

Vad krävs för att lyckas?

– Vi behöver skapa arenor tillsammans där hela samhället möts: elever, lärare, bransch, företagare, politiker och tjänstemän. Ska vi skapa anställningsbara elever och tillfredsställa arbetsmarknadens behov, måste vi ställa oss frågan ”vad är det vi möter på arbetsplatsen idag och imorgon?”. Alla måste komma ut i verkligheten och se hur det är och se vilka utmaningar och styrkor som finns. Vi kan inte bara prata om yrket, utan också känna på yrket.

Grunden för det här är att politikerna inser vikten av att skapa rätt förutsättningar. Det finns en rädsla för vårt eget idag, därför måste vi acceptera dagens utveckling med allt vad det innebär. Livet är föränderligt och det måste skolan också vara. Näringslivet är och måste vara det, för annars överlever man inte marknadens tuffa konkurrens. UF-företagande skapar möjligheten för den enskilda individen att förstå sin insats och plats i en grupp. Det är något som är avgörande för att komma in på arbetsmarknaden. Att avsluta det man påbörjade – den känslan måste dagens unga få känna på. Hur ska de annars se resultatet av det egna arbetet?

Utbildningsnivå

Befolkningen i Jönköpings län har en lägre utbildningsnivå jämfört med övriga Sverige. Endast 14,6 procent av befolkningen mellan 16–74 år har en eftergymnasial utbildning som är längre än tre år. Motsvarande siffra för Sverige är 19,3 procent. Dock ska det noteras att Stockholm, och i viss mån Uppsala, drar upp snittet då man har en klart högre utbildningsnivå än övriga Sverige.

Diagram 10. Eftergymnasial utbildning 3 år eller längre, procent av befolkning (16-74 år), 2015.

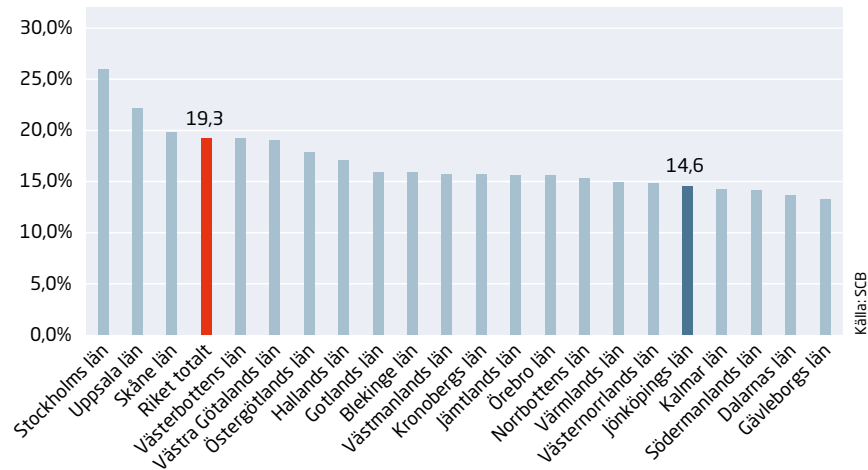

Diagram 11. Utbildningsnivå (16-74 år 2015).

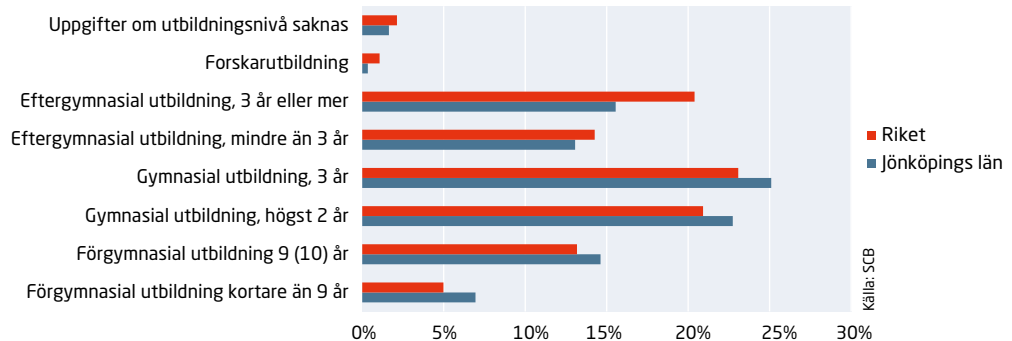
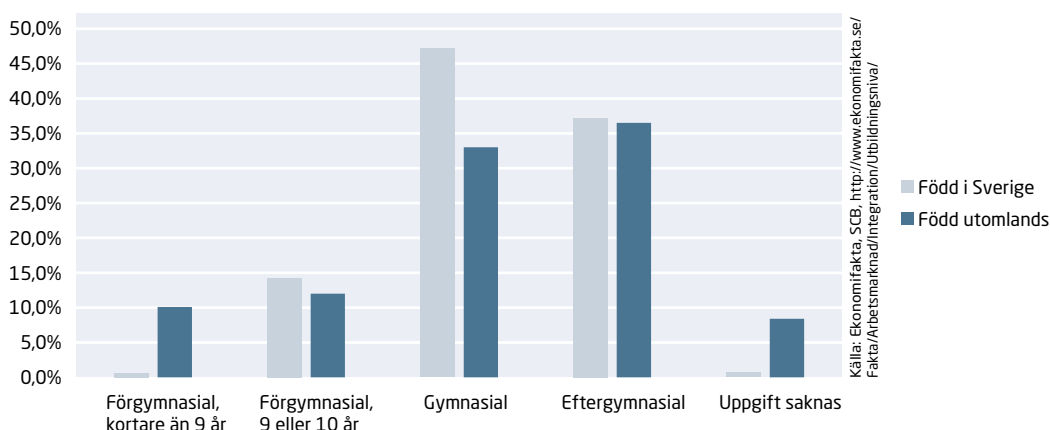
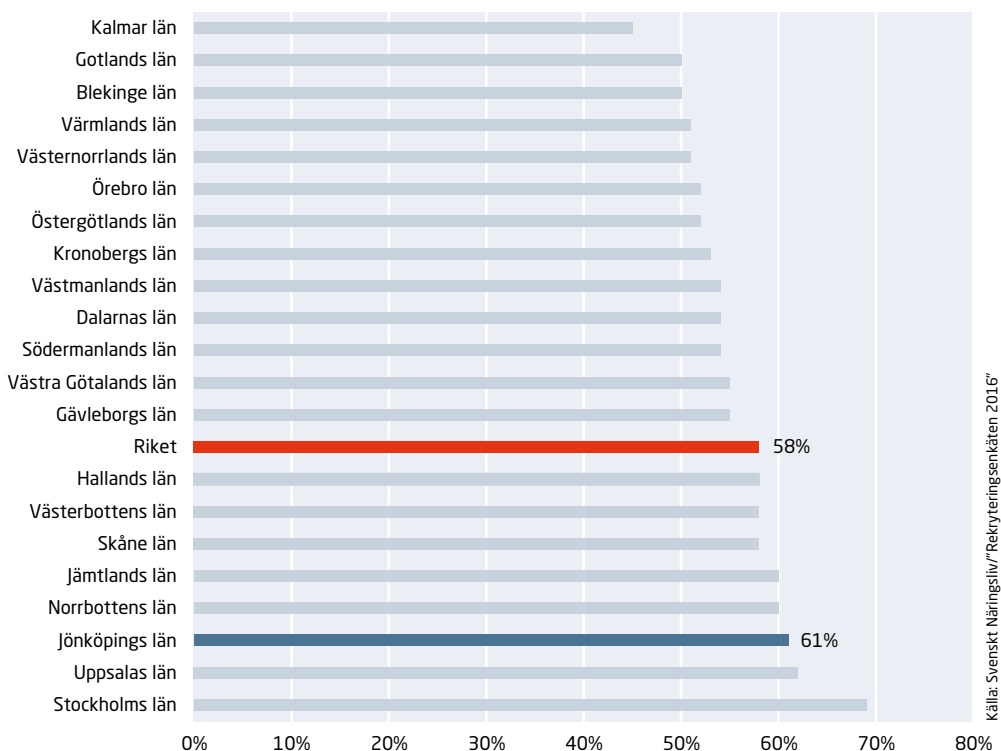

Diagram 12. Utbildningsnivå inrikes och utrikes födda, år 2015, 16-64 år (%).

Notis: Indelningen är gjord enligt SUN 2000. I gruppen med gymnasial utbildning ingår personer som har minst en termins studier på gymnasial nivå och som högst en avslutad gymnasieutbildning. I gruppen med eftergymnasial utbildning ingår personer som har minst en termins eftergymnasiala studier. Andelen med eftergymnasial utbildning på tre år eller mer är något större bland utrikes än inrikes födda. Andelen med treårig gymnasial utbildning är mycket större bland inrikes än utrikes födda, 27 respektive 15 procent.

Matchning

Svenskt Näringsliv har sedan i slutet av 1990-talet kartlagt företagets rekryteringsbehov via rapporten Rekryteringsenkäten. Rapporten uppdateras ungefär vartannat år och innehåller, förutom statistik angående företagets rekryteringsförsök, även ett antal parametrar som beskriver matchningen på arbetsmarknaden. Rekryteringsenkäten för 2016 visar att 61 procent av de svarande företagen i Jönköpings län har försökt rekrytera under de senaste sex månaderna. Länet ligger över riksnittet. 64 procent av de företag som försökt rekrytera har upplevt det mycket eller ganska svårt att rekrytera.

Diagram 13. Andel företag per län som försökt rekrytera medarbetare till sitt företag under de senaste 6 månaderna (%).

Företagen fick också besvara vilka de främsta orsakerna är att det är svårt att rekrytera. Den främsta orsaken i Jönköpings län, och även för hela landet, är ”brist på personer med rätt yrkeserfarenhet”. Det visar att det är viktigt att stimulera rörligheten på arbetsmarknaden. Om personer med yrkeserfarenhet skulle våga prova vingarna hos en annan arbetsgivare skulle matchningen stärkas genom att företagen ökar sina chanser att hitta rätt medarbetare och antalet jobböppningar skulle öka.

Över hälften av företagen anser att ”bristen på personer med rätt utbildning” är en av de viktigaste orsakerna till att det är svårt att rekrytera. Att människor utbildar sig till det som företagen efterfrågar är därmed viktigt för att förbättra matchningen.

Störst problem att rekrytera har företag inom byggsektorn där erfarna plåtslagare, elektriker, maskinförare, plattsättare och anläggningsarbetare är hett eftertraktade. Många företag i olika branscher uppger också att de har svårt att rekrytera säljare. De tillverkande företagen pekar primärt på bristen av ingenjörer av olika slag och inom hotell- och restaurang är det kockar som efterfrågas.

Diagram 14. Vad de rekryterande företagen anser att svårigheterna har varit med att rekrytera nya medarbetare (%).

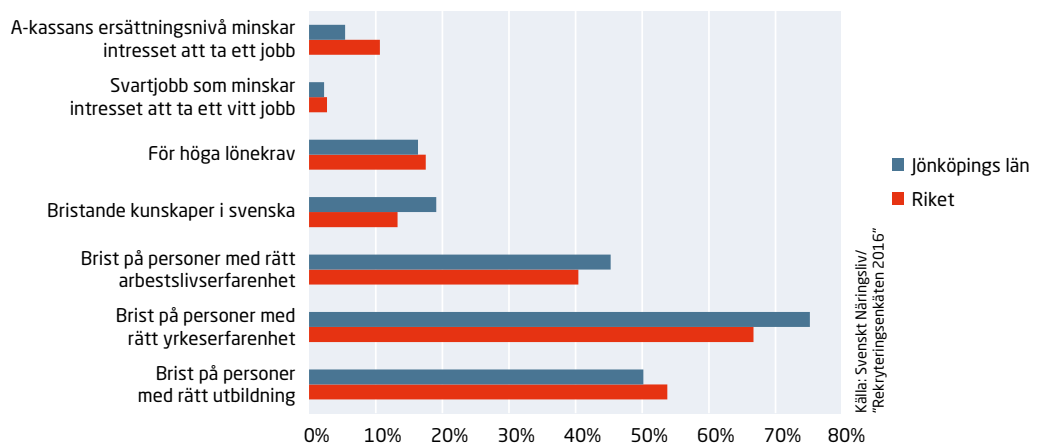
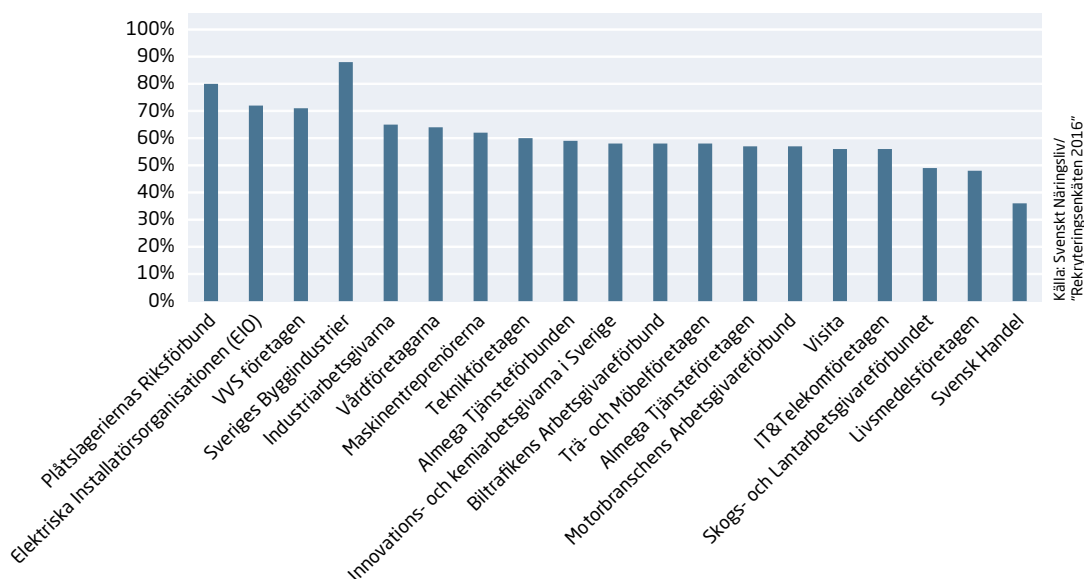
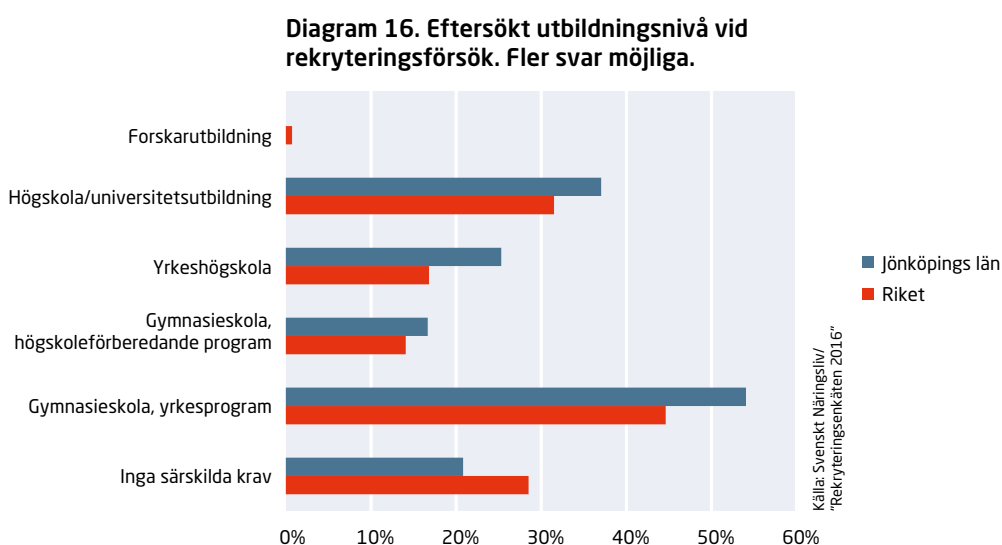

Diagram 15. Andel rekryterande företag per bransch som anser att det varit svårt att rekrytera medarbetare (%).

Vidare ställdes frågan vilken utbildningsnivå företagen vill att de medarbetare som eftersöks ska uppfylla. Undersökningen visar till största delen att det är medarbetare med utbildning från yrkesprogram på gymnasienivå som företagen i Jönköpings län försökt att rekrytera. I takt med att intresset har minskat för yrkesprogrammen förvärras rekryteringsvårigheterna för många företag. Samtidigt efterfrågar många företag personer med yrkeserfarenhet vilket sätter fingret på den låga rörligheten på svensk arbetsmarknad.

Diagrammet nedan visar vad de svarande företagen i Jönköpings län eftersökte för utbildningsnivå vid rekryteringsförsök. Över hälften av de svarande företagen försökte rekrytera medarbetare med gymnasie- eller yrkesutbildning.

Skolans attityder till företagande

Då dagens unga både är morgondagens arbetstagare och arbetsgivare är det viktigt att skolan förmedlar kunskap om näringslivet och företagande. Tabellen nedan visar hur företagarna upplever skolans attityder till företagande.

Skolans attityder till företagande

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2015	2016
Aneby	3,96	3,90	3,88	3,67	3,89	3,55	3,94	4,00
Eksjö	3,97	3,89	3,93	4,11	4,12	4,15	4,09	3,94
Gislaved	3,99	3,92	4,09	3,92	4,07	3,96	4,16	3,65
Gnosjö	4,18	4,20	4,29	4,13	4,03	3,95	4,11	4,17
Habo	4,40	4,48	4,56	4,50	4,52	4,41	4,10	4,07
Jönköping	4,03	3,96	4,11	4,00	3,85	3,92	3,96	3,71
Mullsjö	3,97	4,24	3,92	3,97	4,36	4,49	4,37	4,41
Nässjö	4,12	3,91	4,18	3,94	3,97	3,87	3,89	3,69
Sävsjö	3,98	3,77	4,05	4,12	4,07	4,00	4,00	4,07
Tranås	4,33	4,57	4,22	4,21	4,31	4,05	4,16	4,19
Vaggeryd	3,99	4,02	4,08	3,86	3,96	3,92	3,98	3,89
Vetlanda	3,97	4,03	3,95	3,83	4,03	3,99	4,00	4,02
Värnamo	4,34	4,06	4,22	4,24	3,91	3,69	4,00	3,86
Sverigesnitt	3,8	3,81	3,82	3,82	3,82	3,81	3,83	3,77

Källa: Svenskt Näringsliv/lokaltforetagsklimat.se

Skolans attityder till företagande är i alla Jönköpings läns kommuner godtagbara, varav sju kommuner uppnår betyget bra (4). Det är viktigt att inte luta sig tillbaka och vara nöjd med resultatet utan fortsätta jobba mot en förbättrad samverkan mellan skola och näringsliv, som är en viktig grundförutsättning för resultatet.

Ung Företagsamhet

Ung Företagsamhet är en ideell och obunden utbildningsorganisation med syftet att tillsammans med skolan införa entreprenörskap och ett engagerat näringsliv i utbildningssystemet. Detta gör Ung Företagsamhet genom att ge barn och ungdomar möjlighet att träna och utveckla sin kreativitet, företagsamhet och sitt entreprenörskap genom läromedel och utbildningar. På så sätt ger Ung Företagsamhet unga en tro på sin egen företagsamhet, vilket kan vara ett första steg till företagande.

Ung Företagsamhet bidrar till Sveriges tillväxt. Undersökningar visar att ungdomar som på gymnasiet har genomgått processutbildningen UF-företagande senare i livet i större utsträckning startar eget företag. De anställer i högre grad fler personer i sina företag, de har en högre omsättning och deras företag har en längre livslängd. Det här gör att satsningen på Ung Företagsamhet blir en investering som i förlängningen återbetalar sig. Ju större andel gymnasieelever som får ta del av Ung Företagsamhets processutbildning, desto fler startar företag senare i livet.

Genomslagskraft - andelen elever av en årskull som driver UF-företag

Läsår	Antal UF-elever	Genomslagskraft Jönköpings län	Genomslagskraft Sverige
2007/2008	711	14,8%	13,3%
2008/2009	797	16,1%	15,1%
2009/2010	896	18,0%	16,2%
2010/2011	812	17,1%	17,0%
2011/2012	959	20,3%	17,0%
2012/2013	821	18,3%	20,0%
2013/2014	756	18,4%	21,0%
2014/2015	959	24,6%	24,0%
2015/2016	1097	28,7%	26,6%

Källa: Ung Företagsamhet

Antal elever som driver UF-företag har sett olika ut från år till år, enligt ovanstående tabell. Däremot hade Ung Företagsamhet en stor genomslagskraft mellan 2013/2014 och 2014/2015. Ser man till genomslagskraften i riket jämfört med genomslagskraften i länet ligger Jönköpings län ovan snittet, med avvikelser läsåren 2012/2013 och 2013/2014.

En ny studie visar även att Ung Företagsamhets processutbildning har en positiv effekt på det lokala näringslivsklimatet oavsett geografiskt läge och kommunförutsättningar. Att ge fler gymnasieelever möjligheten att driva UF-företag är således en god investering både för individen och för samhället.

Företagsamhet

Gislaved år 2037. Välkommen till kommunen som har gått från industriell bygd till besöksnäringens mecka. Branschens frammarsch fick hela samhället att vakna till liv. Allt började för 20 år sedan när näringslivet inom besöksnäringen satte ner foten för att motverka den bristande yrkesstoltheten, det har gett resultat. Idag upplever man en bra attityd gentemot branschen från unga, politiker och tjänstemän. Tidigare såg man besöksnäringen som ett stopp på vägen i sitt arbetsliv, innan man gick vidare till ett ”riktigt jobb”. Nu behöver politikerna ständigt förnya och utöka yrkesutbildningarna på skolorna i närområdet. Den nya generationens intresse för att arbeta och göra karriär i besöksnäringen är rekordstort. Vem kan ana att det var brist på kockar för 20 år sedan?

Tillbaka till nutid. Scenariot ovan kanske känns avlägset för många. En vision att sträva efter är viktig om möjligheter ska skapas och samhället utvecklas, enligt Josefin Pettersson och Anna Z Dimitrievska. Tillsammans äger och driver de Hotell Nissastigen sedan sju år tillbaka. Totalt har de 22 anställda.

Vad krävs för att nå visionen om Gislaved?

– Egentligen är det hela kedjan av politiker, tjänstemän, lärare, föräldrar och elever som behöver få upp ögonen för besöksnäringen. Vi är en av de branscher som skapar många nya jobb, speciellt för unga. Men en bättre attityd börjar hos oss själva, då kan det bli ringar på vattnet. Vi behöver bli mer yrkesstolta och visa upp karriärmöjligheterna i branschen – som nästan är oändliga. Tyvärr finns det en attityd att vår bransch endast är ett stopp på vägen mot utbildning eller ett ”riktigt jobb”. Här finns bara riktiga jobb och det finns allt från avancerade till enklare arbetsuppgifter.

Attityden hos den yngre generationen som ska ut på arbetsmarknaden kan vara ett första steg. Men då måste politiker, nationellt och regionalt, prioritera skolverksamheten och yrkesutbildningarna. Arbetstillfällena i branschen ökar, men det gör inte kompetensen. Skolan lägger ner yrkesutbildningarna trots att antalet sökande är tillräckligt. Det är dags för politikerna att öppna ögonen och se var arbetstillfällena finns!

Vilka är utmaningarna?

– På det nationella planet måste politikerna inse att en höjd arbetsgivaravgift för unga inte var rätt väg att gå, det var som ett slag i magen på oss småföretagare inom besöksnäringen. Det var en förutsättning för att få marginaler inom restaurangbranschen. Det hade kunnat skapa ännu fler jobb och ökat verksamheternas tillväxt. För oss gjorde den lägre arbetsgivaravgiften skillnad.

Regionalt och lokalt behövs en bättre inställning och attityd från myndighetsutövarna. Vid tillstånd och tillsyn ska processerna varken vara långdragna eller överprisade. Skillnaderna mellan kommunerna är stora och det skapar en nackdel för oss privata aktörer. Myndighetsutövarnas uppgift är att följa lagboken och se till att vi följer regelverket – men ibland känns det som att de hellre ser problem än nytta och möjligheten med vår verksamhet för samhället.

Vad krävs för att lyckas?

– Gislaveds kommun ska inte vara en utflyttningskommun. Tvärtom, men då krävs det nyetableringar som skapar aktivitet i hela den samhällsekonomiska kedjan. Att en bransch blomstrar skapar ytterligare jobbtillfällen och tillväxt i andra sektorer. För att locka kompetens och få människor att välja Gislaved som hemkommun behöver vi attraktiva boenden och en rörlig arbetsmarknad. Slutligen tycker vi att kommunen bör uppmuntra dem som kanske är mer udda eller små. Det finns företag med tillväxtpotential. Alla företag, oavsett storlek och bransch, förtjänar en klapp på axeln från kommunen. Det är vi som skapar kommunens välfärd.

Företagsamheten 2016

Svenskt Näringsliv mäter den svenska företagsamheten en gång om året. Syftet med mätningen är att studera om antalet personer som väljer att ansvara för ett företags utveckling ökar eller minskar och i vilken takt förändringen sker. Studien presenteras på regional nivå.

Som företagsam räknas individer som har F-skattsedel, är delägare i ett aktivt handelsbolag eller är VD eller ordinarie styrelsemedlem i ett aktivt aktiebolag. Alla individer som uppfyller något av dessa kriterier räknas som företagsamma i denna mätning. De data som använts i den senaste mätningen avser företagsamheten för 2015.

Antalet företagsamma människor uppgår till knappt 880 000 i Sverige, vilket är en ökning med drygt 15 000 personer jämfört med 2014. Sammantaget innebär det att 12,3 procent av den arbetsföra befolkningen är företagsam. I Jönköpings län ökade antalet företagsamma människor med drygt 340 personer under 2015 och uppgår nu till knappt 27 700 personer, vilket motsvarar 11,1 procent av befolkningen.

De flesta svenskar som startar företag gör det först efter ett antal år på arbetsmarknaden. Om vi dessutom tar hänsyn till att en betydande andel av den yngre befolkningen studerar på heltid, kan vi förvänta oss att företagsamheten bland dem är relativt låg. I Sverige som helhet är för närvarande 5,6 procent av befolkningen i åldersgruppen 1634 år företagsamma. I Jönköpings län uppgår företagsamheten bland de unga till 4,8 procent i länet.

Diagram 17. Andel företagsamma personer av befolkningen (%).

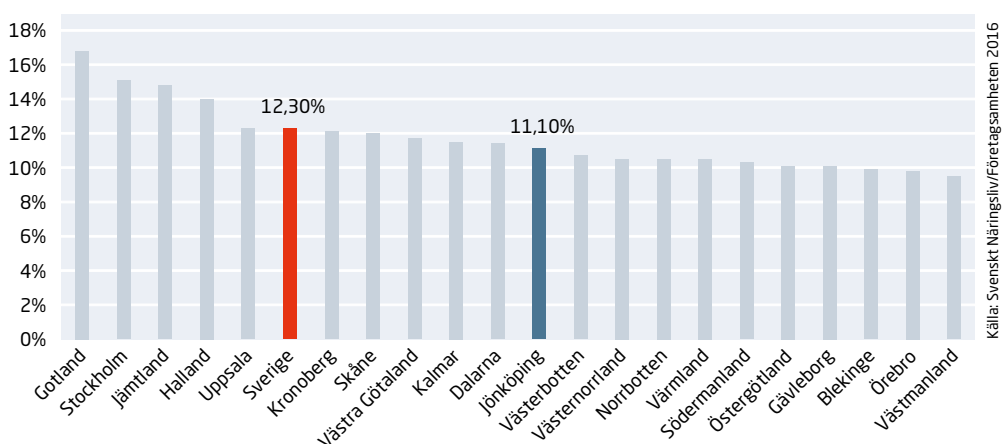
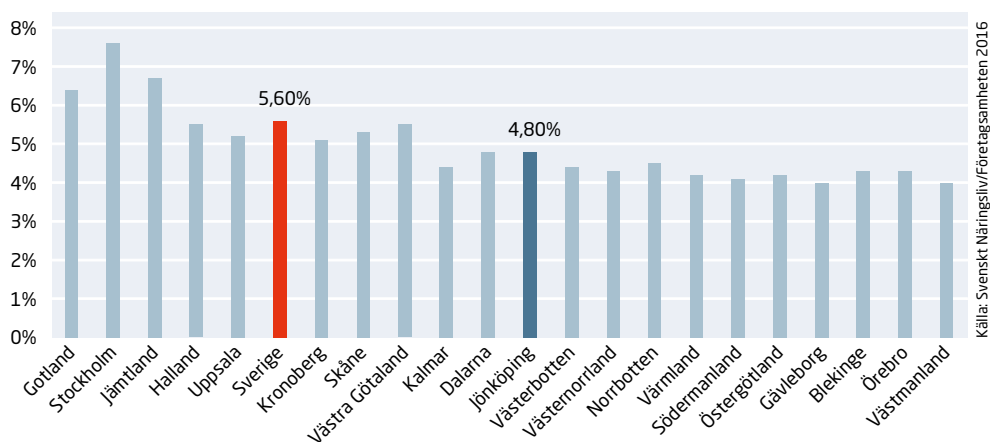

Diagram 18. Yngres företagsamhet som andel av befolkningen (16-34 år) per län, år 2015.

Företagsamheten bland kvinnor är fortfarande låg i jämförelse med företagsamheten bland män. Det innebär att det finns en stor potential för den totala företagsamheten att öka om företagsamheten bland kvinnor växer ytterligare. I Jönköpings län är 5,8 procent kvinnor företagsamma, vilket även innebär att länet har lägre kvinnlig företagsamhet än genomsnittet i Sverige (7,6 procent).

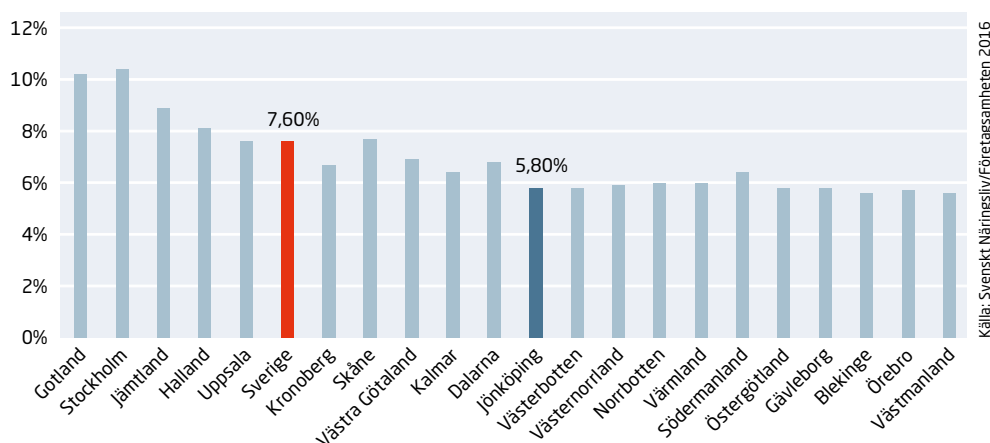
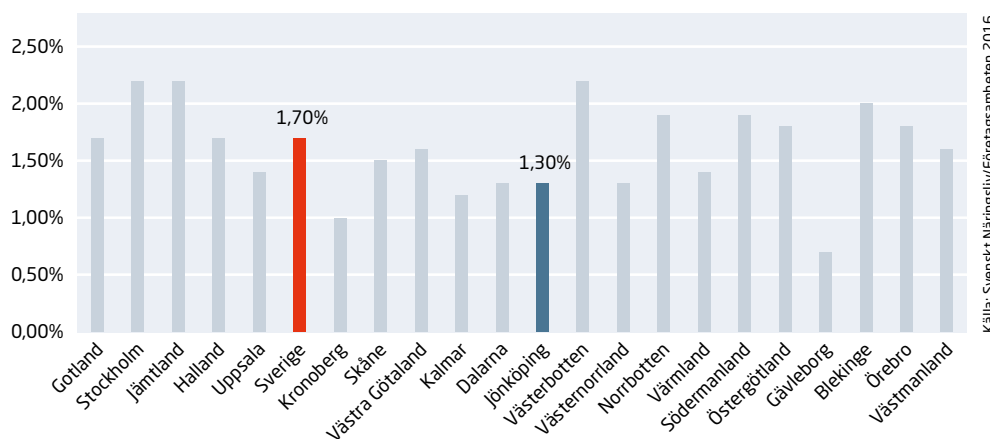
Diagram 19. Kvinnors företagsamhet i andel av kvinnor i arbetsför ålder 16-74 år (%).**Diagram 20. Tillväxt av antal företagsamma personer, per län (%), år 2015.**

Diagram 21. Tillväxt av antal yngre företagsamma personer, per län (%), år 2015.

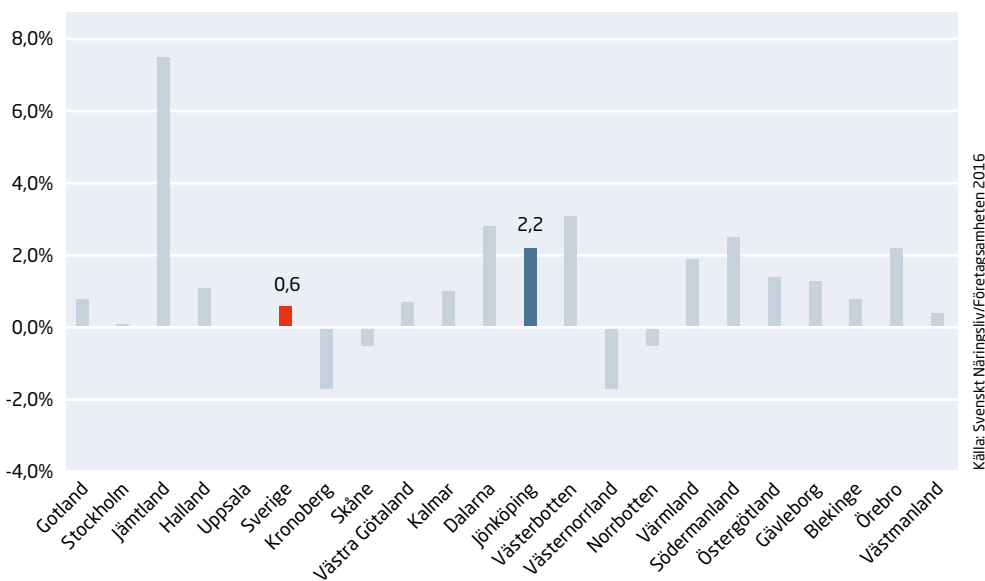
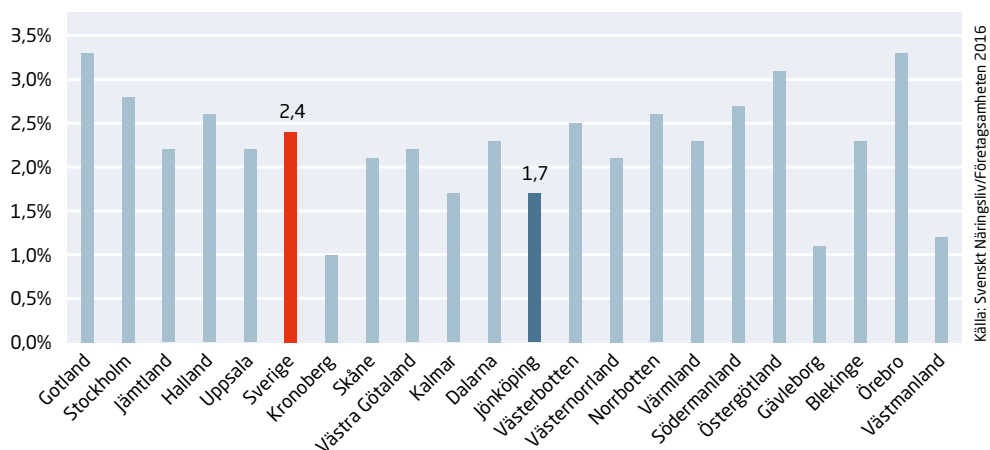

Diagram 22. Tillväxt av antal företagsamma kvinnor, per län (%), år 2015.

Jönköpings läns företagsstruktur

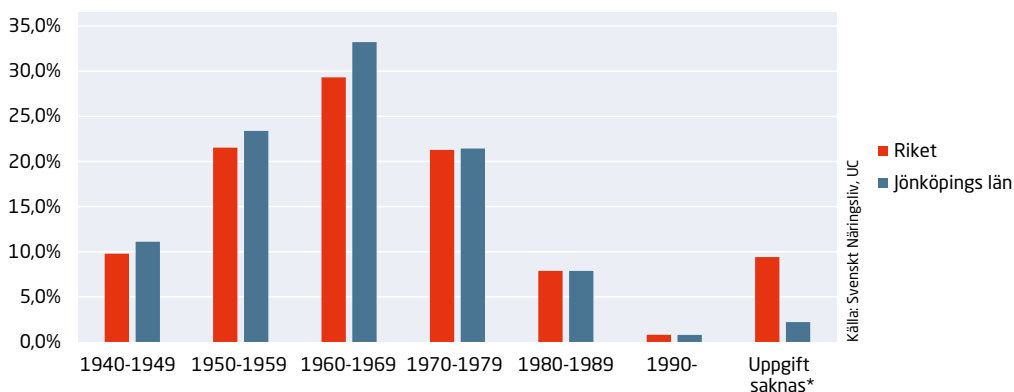
Företag och företagsamma människor är avgörande för Sveriges tillväxt och för vår gemensamma välfärd. Andelen människor som är företagare i Sverige har under en längre tid varit relativt konstant, men den är lägre än i länder som Storbritannien, Nederländerna och Finland. Där företagandet har ökat.

I dagsläget finns det 436 043 aktiebolag i Sverige, varav 251 978 har minst en anställd utöver VD:n. Tittar man närmare ser man att åldern spelar en stor roll för hur stor andel som är VD. I Jönköpings län finns 13 835 aktiebolag, varav 8 341 har minst en anställd utöver VD:n. 11,1 procent är födda 1940–1949 och har en anställd utöver sig själv.

Många 40-talister är fortsatt aktiva med företag som skapar arbetstillfällen åt andra. Det är en generation som bidragit och bidrar mycket till Sveriges tillväxt. Trots att många i den generationen har gått i pension, ser det annorlunda ut på företagarsidan. Flera av dessa har också byggt upp sina företag under helt andra förutsättningar, än dem som har startat företag i närtid. Det var lägre kostnader, färre lagar och regler då.

Jönköpings län kan komma att få en framtida utmaning. Vad händer när 40-talisterna väljer att lämna? Det är inte självklart att alla företag säljs vidare. Därför är det extra viktigt att skapa en tidig förståelse för vikten av företag och företagsamhet. Det är också viktigt att det genomförs reformer på nationell nivå för att skapa bättre förutsättningar att starta, driva och utveckla företag.

Diagram 23. Födelseår VD/ansvarig för AB, minst 1 anställd.

Totalt antal företag per kommun, 2015.

Kommun	Totalt	Med anställda	Utan anställda
Aneby	1 089	224	865
Gnosjö	1 394	390	1 004
Mullsjö	808	191	617
Habo	1 285	332	953
Gislaved	4 116	1 072	3 044
Vaggeryd	1 770	425	1 345
Jönköping	13 397	4 523	8 874
Nässjö	3 517	898	2 619
Värnamo	4 549	1 236	3 313
Sävsjö	1 951	358	1 593
Vetlanda	4 002	832	3 170
Eksjö	2 264	511	1 753
Tranås	1 908	644	1 264
Jönköpings län	42 050	11 636	30 414

Notis: Enbart arbetsställen tillhörande aktiva företag i privat näringsliv inkluderas i tabellen. Med aktiva företag menas samtliga juridiska och fysiska personer som är registrerade för moms, F-skatt eller som arbetsgivare.

Källa: SCB, Svenskt Näringsliv

Befolkningsutveckling

Befolkningsutvecklingen är en viktig faktor för en region. Om befolkningen ökar kommer skatteunderlaget att öka vilket potentiellt kan leda till en större budget som kan användas inom olika områden, till exempel äldreomsorg och skola. En växande befolkningsmängd skapar möjligheter för regionen i fråga. Nya industrier, nya butiker och andra nyetableringar är exempel på dessa möjligheter.

Befolkningsutveckling i Jönköpings län

Befolkningsökningen har varit lägre i Jönköpings län än i Sverige som helhet under 2000-talet. Åldersfördelningen i en region är även viktig, då det visar närmare hur befolkningsutvecklingen har förändrats i sin struktur. I Jönköpings län har antalet personer över 65 år ökat i snabbare takt än antalet personer mellan 15–64 år under 2000-talet.

Invånarantalet skulle ha varit avsevärt lägre i Jönköpings län utan inflyttning av personer födda utanför Sverige. En positiv befolkningsutveckling i Jönköpings län är beroende av invandring. Utmaningen är att få utrikes födda att stanna kvar i länet.

Jönköpings läns kommuner skulle kunna skapa en konkurrensfördel genom att erbjuda en mer omfattande och flexibel integration och etableringsplan. Det skulle exempelvis kunna ske genom att erbjuda möjligheten att kombinera jobb, svenskundervisning samt anpassat stöd och praktik till dem som tidigare varit företagare eller till dem som vill starta företag.

Diagram 24. Befolkningsutveckling (Index 2000 = 100).

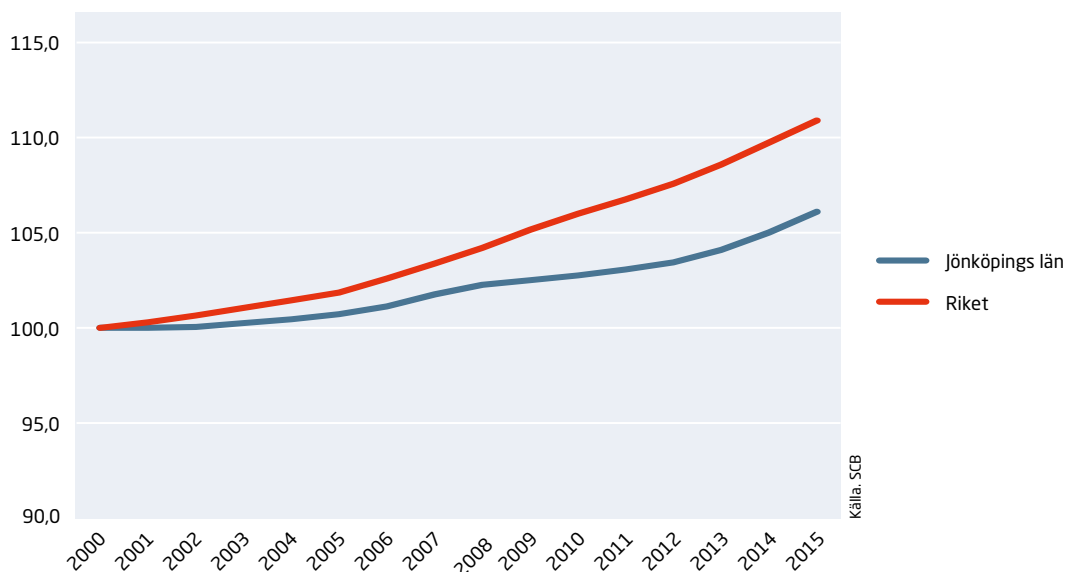
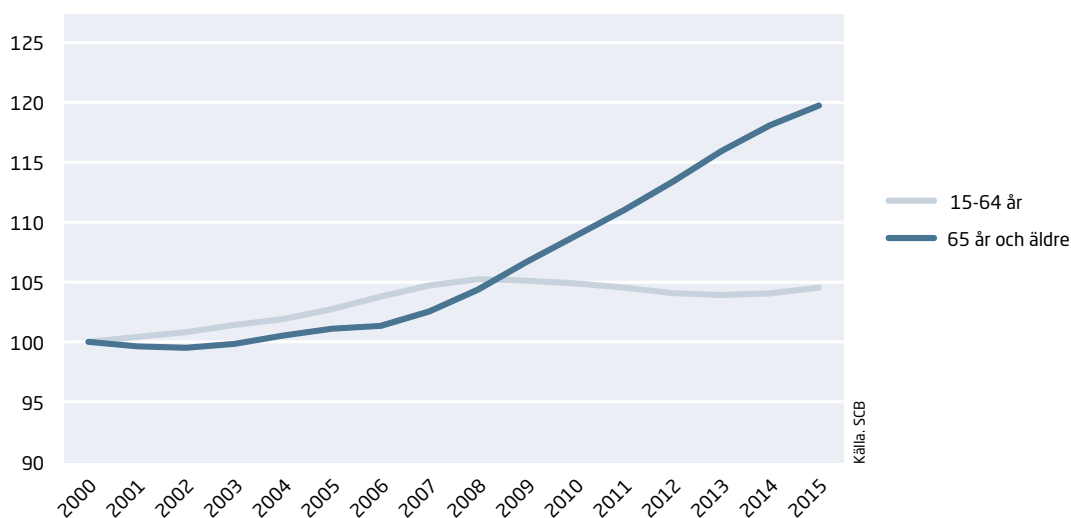

Diagram 25. Förändring i befolkningsstrukturen. Index 2000 = 100.

Försörjningsbörda

Försörjningsbördan visar hur många som arbetar i relation till hur många som inte arbetar (barn, studerande, ej i arbetskraften samt pensionärer). En försörjningskvot på 2,17 innebär att varje förvärvsarbetande försörjer sig själv och ytterligare 1,17 personer. Prognoserna i tabellen nedan baseras på en oförändrad sysselsättningsgrad. I Jönköpings län, liksom i övriga Sverige, förväntas försörjningsbördan öka fram till 2030. De flesta kommuner i länet har dock en lägre försörjningsbörda än snittet i Sverige.

Försörjningsbörda

Kommun	2010	2020	2030
Aneby	2,066	2,148	2,226
Eksjö	2,109	2,167	2,271
Gislaved	2,134	2,195	2,262
Gnosjö	2,033	2,063	2,155
Habo	1,985	2,113	2,138
Jönköping	2,108	2,18	2,204
Mullsjö	2,15	2,275	2,386
Nässjö	2,191	2,24	2,301
Sävsjö	2,21	2,263	2,351
Tranås	2,293	2,363	2,412
Vaggeryd	2,1	2,176	2,227
Vetlanda	2,115	2,191	2,265
Värnamo	2,074	2,125	2,172
Sverigesnitt	2,17	2,25	2,29

Källa: Svenskt Näringsliv, SCB

Mitt första jobb

Av Kåre Johansson, hotelldirektör Scandic Värnamo

– Mitt första jobb fick jag tre dagar efter att jag slutade årskurs nio, jag gick endast grundskolan. Jag spikade träskor på Nymans trätöflor i Vetlanda och jag minns fortfarande känslan av mitt första lönebesked. Jag hade äntligen blivit vuxen och kunde köpa egna saker för egna pengar. Det lyfte min självkänsla och jag fick hunger för att fortsätta jobba.

– Att spika träskor är ett hantverk och jag lärdes upp av en sann veteran, som även visade mig att man ska vara stolt över sitt yrke. Det är något som är sällsynt idag och det räcker att vi går utanför Sveriges gränser för att bli påmind om det. Jag tror att vi måste bli bättre på att lära våra unga att varje jobb är värdefullt.

– Efter ett år på skofabriken berättade en kompis att de sökte en kock på stadshotellet och där blev jag kockelev. Sedan dess är jag kvar i branschen och idag är jag hotell- direktör på Scandic Värnamo. Skofabriken gav mig en förståelse för industri och produktion, det är något jag har kunnat applicera i besöksnäringen. Hotell- och restaurangbranschen är en ny industri och vi ger många människor ett första jobb, ett steg in på arbetsmarknaden. Här finns möjligheten att växa och klättra om du visar driv och vilja.

– Politiker kan bara skapa förutsättningar, men ibland verkar det som att de tror att de kan skapa jobb. Men först när de ser vikten av besöksnäringen, kan de skapa förutsättningar för en industri med tillväxtpotential som inte är likt något annat.

Tillväxt

Sverige hade en oavbruten positiv tillväxt från 1994 till finanskrisens utbrott 2008. Under 2009 krympte Sveriges ekonomi med 5 procent vilket är den största minskningen i Sverige under ett enda år i modern tid. Till följd av detta hade många företag en tuff period. Efter detta skedde dock en stark återhämtning och under 2010 växte ekonomin med 6,6 procent. Ekonomin har dock bromsat in igen i takt med att skuld-krisen har förvärrats internationellt.

Ekonomisk aktivitet

Den ekonomiska aktiviteten var under det andra kvartalet 2016 relativt hög i hela landet.

Ekonomisk aktivitet Q2 2016

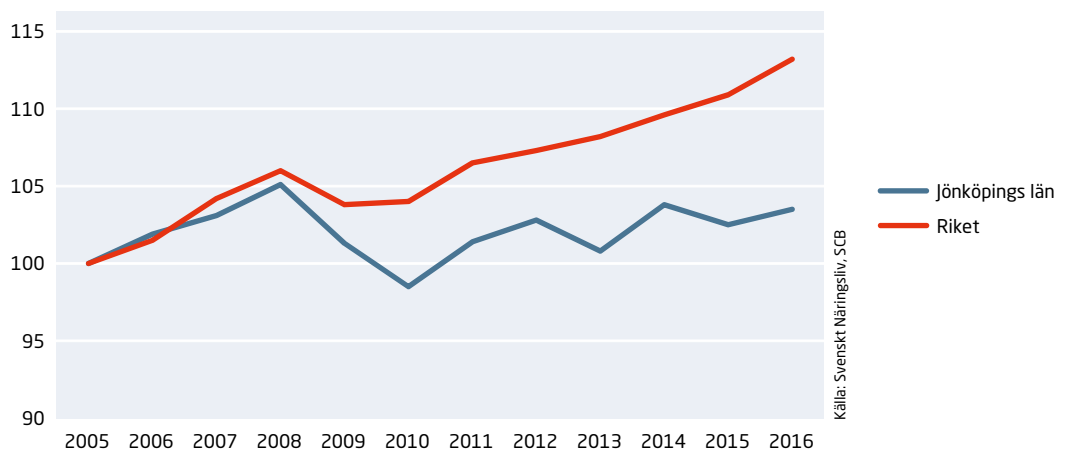
Län	Population	Sysselsättning	Bostadsbyggande	Bostadspriser	Bilförsäljning	Nya platser	Varsel
Norrbottnen	-0,3	3,8	51	4	9	46	31
Blekinge	0,8	4,4	88	4	15	114	127
Västerbotten	0,1	1,7	24	9	19	33	29
Jämtland	0,3	1,9	152	7	11	25	-63
Östergötland	0,6	1,8	39	10	15	43	-22
Västra Götaland	0,9	1,6	66	9	14	35	-12
Stockholm	1,4	2	35	12	12	29	-20
Uppsala	1,3	1,8	29	18	18	41	90
Gävleborg	0,4	1,5	12	0	6	21	45
Kalmar	0,6	1,4	74	10	24	40	0
Örebro	0,6	1,5	20	-2	12	12	-18
Västernorrland	0,1	-0,3	-8	17	17	52	-77
Södra Norrland	0,8	-1,2	30	4	15	56	67
Skåne	0,9	1,9	11	10	11	21	49
Värmland	0,3	0,6	-23	3	5	14	-14
Dalarna	0,4	1,9	24	8	7	25	84
Västmanland	0,5	-0,2	-8	14	20	6	15
Kronoberg	0,9	-1,2	111	11	4	36	-36
Jönköping	0,8	1,7	-18	2	7	32	239
Halland	1	-0,5	15	9	14	32	-17
Gotland	0	-0,6	-69	13	2	45	-5
Riket	0,8	1,5	32	9	13	31	0

Källa: Svenskt Näringsliv, SCB

Sysselsättning

Sysselsättningen är av stor betydelse för den ekonomiska utvecklingen. Den mäter hur många som har jobb. När fler arbetar växer hushållens inkomster. Det innebär också att statens och kommunernas ekonomi förbättras genom att skatteintäkterna ökar och arbetslösheten kostar mindre. Sysselsättningen är således ett bra konjunkturmått och ett bra mått på kommunernas och statens ekonomi.

Diagram 26. Sysselsättningsutveckling.

Företagarpanelen

Svenskt Näringslivs Företagarpanel är en internetbaserad undersökning, där ett urval av Svenskt Näringslivs medlemsföretag medverkar. Frågorna är av konjunkturkaraktär där företagen bland annat besvarar frågor om hur investeringar, produktionen/försäljningen och antalet anställda utvecklats de senaste sex månaderna samt en bedömning av hur dessa områden kommer att utvecklas de närmaste sex månaderna.

Fjolårets tillväxttakter har under 2016 inte kunnat upprätthållas. Exporttillväxten vände nedåt under årets första halvår och hushållens konsumtion har växt långsammare. Detta har gjort att tillväxttakten för svensk BNP nu ligger på betydligt lägre nivåer än under 2015. Uppräknat till årstakt skulle årets tre inledande kvartal innebära en BNP-tillväxt på drygt 2 procent. Osäkerheten kring den framtida utvecklingen är dessutom stor i dagsläget. Det finns betydande risker för en sämre global utveckling framöver. Den globala produktivitetstillväxten är låg, hoten mot frihandeln höga och de penning- och finanspolitiska möjligheterna att möta kommande lågkonjunkturer är mindre än normalt.

Enligt Svenskt Näringslivs företagarpanel för fjärde kvartalet 2016 ligger förväntningarna om framtida tillväxt i produktion, sysselsättning och investeringar för riket som helhet strax under sina historiska genomsnitt. Detta bidrar till synen att de senaste tre kvartalens lugnare tillväxttakt i svensk BNP bedöms fortsätta in i 2017. Exporten får delvis draghjälp av en nedreviderad krona men detta motverkas av den allmänt tröga återhämtningen i global ekonomi, vars tillväxttakter har reviderats ned ytterligare.

Nedan presenteras delar av resultat från Svenskt Näringslivs Företagarpanel, som sammanställdes under det fjärde kvartalet år 2016.

Diagram 27. Produktion/försäljningsvolym, idag/för 6 månader sedan.

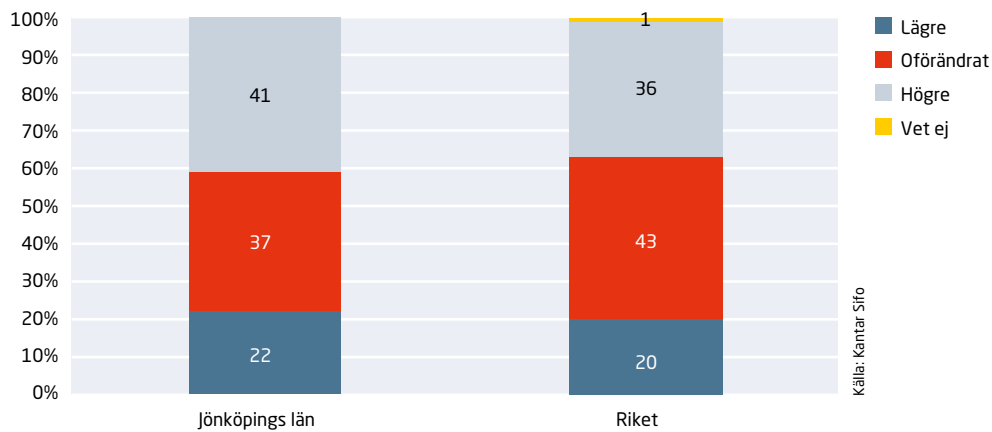

Diagram 28. Investeringar, idag/för 6 månader sedan.

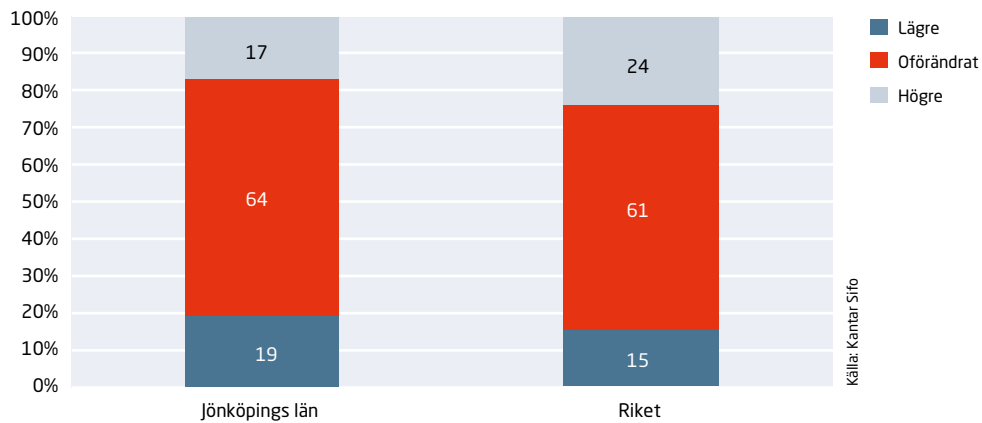

Diagram 29. Antal anställda, idag/för 6 månader sedan.

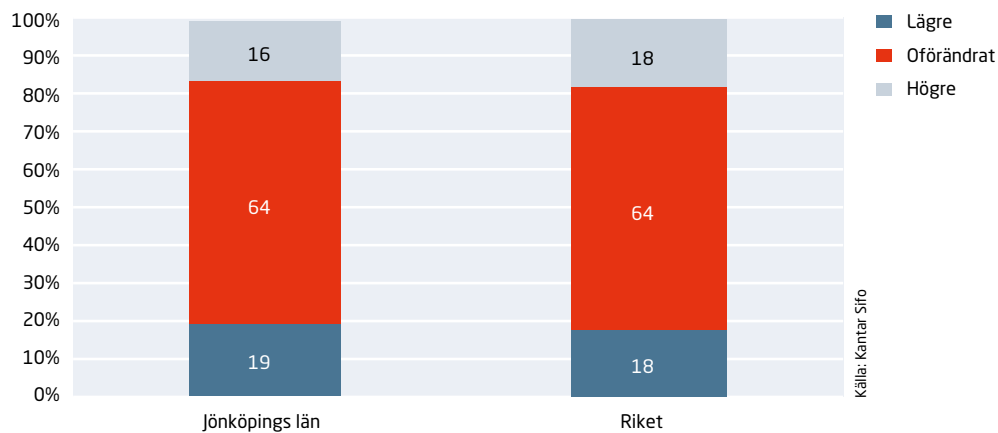

Diagram 30. Produktionen/försäljningsvolymen, om 6 mån (%).

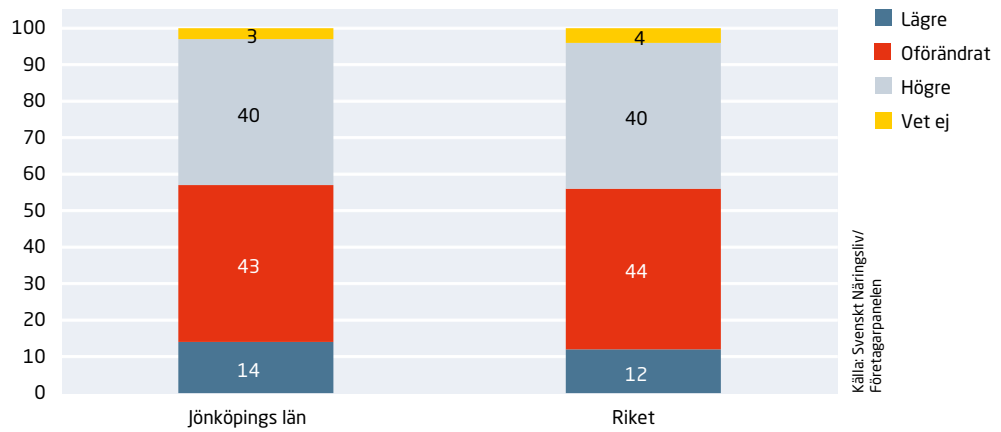

Diagram 31. Investeringar, om 6 mån (%).

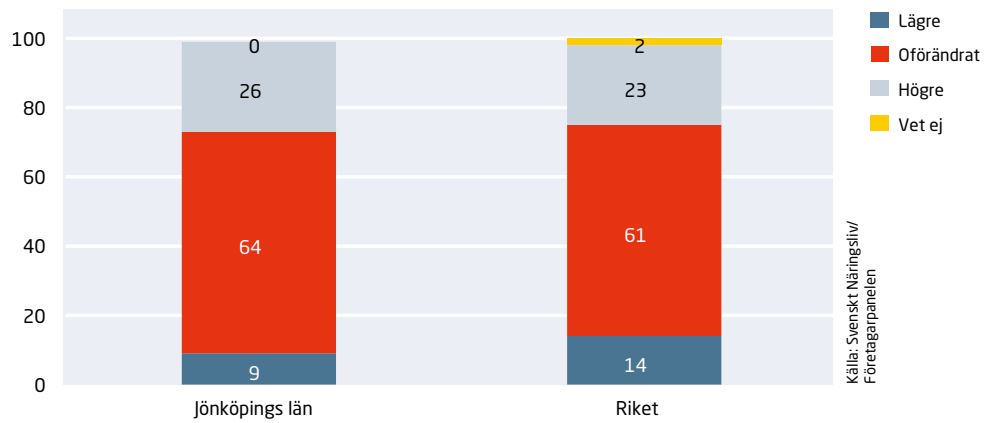
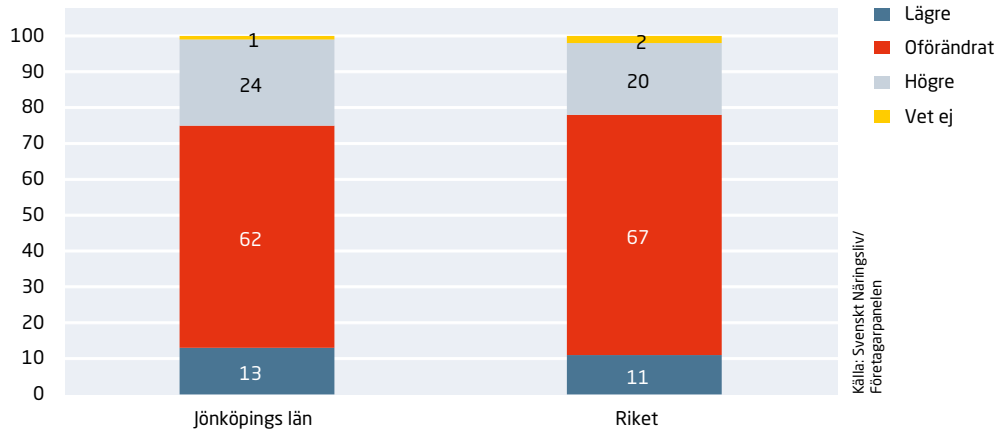

Diagram 32. Antalet anställda, om 6 mån (%).

Analys

Mycket är bra i Sverige och Jönköpings län, men samtidigt finns en del utmaningar i framtiden – inte minst när det gäller företagandet. Företag och företagsamma människor lägger grunden för vår välfärd. Deras beslut om att växa, anställa, exportera, importera, bygga ut, investera eller avsluta sin verksamhet påverkar sysselsättning, skatteintäkter och vilket utbud av varor och tjänster vi har tillgång till. Företagarnas beslut om att göra just detta påverkas av omgivningen. Men det behöver bli tydligare att företag och företagsamma människor har stor betydelse för välståndet. Om inte politiker och beslutsfattare förstår sambandet däremellan – och sedan agerar efter det – blir möjligheterna till utveckling underminerade.

Nationellt

För att svenska och länets företag ska vara internationellt konkurrenskraftiga, och att nya innovativa företag ska växa fram, krävs åtgärder. Fram tills idag har vi sett flertalet företagarfientliga förslag och reformer som slår direkt mot små- och medelstora företag i Sverige. Politiken måste inse att höjda skatter och ökade kostnader för företag, samt motarbetning av den fria företagsamheten, inte är rätt väg att gå. Det kan snarare komma att hämma tillväxten och den grundläggande viljan till att starta och driva företag. När konjunkturen sviker i framtiden kommer vikten av reformer bli allt tydligare. För just nu lever Sverige i en dopad ekonomi.

När konjunkturen vänder kommer det bli allt mer viktigt att minska skattetrycket för att skapa tillväxt och jobb i svenska företag. Det, tillsammans med reformer på den svenska arbetsmarknad, kommer att vara avgörande för att svenska företag ska vara internationellt konkurrenskraftiga och skapa tillväxt.

Det behövs framförallt lägre trösklar in på den svenska arbetsmarknaden för människor med låg utbildning och bristande arbetslivserfarenhet. En ny tidsbegränsad anställningsform kan utformas som utgår från nuvarande yrkesintroduktionsanställningar (YA). Lönerna tillåts att sättas lägre än nuvarande kollektivavtalade lägstralöner. Flexibiliteten ökas bland annat genom att utbildning kan förläggas utanför arbetstid. Dessutom saknar Sverige i princip en hel sektor med inträdesjobb till följd av höga ingångslöner, höga skatter på arbete och stelbenta regelverk för anställning. Enkla jobb växer fram om kostnaden och risken för arbetsgivaren är betydligt lägre än idag. När arbetsmarknaden förändras i snabb takt av digitalisering och automatisering ökar dessutom behovet av flexibilitet.

Vi måste även komma till rätta med problem om tröghet på arbetsmarknaden och en tilltagande kompetensbrist. Detta är också något som kan leda till att färre företag väljer att etablera sig i Sverige, vilket i sin tur även bidrar till att vi går miste om arbetstillfällen och tillväxt. Genom att konkurrensutsätta förmedlingstjänsterna hos Arbetsförmedlingen skapas förutsättningar att erbjuda mer individuellt anpassat stöd och service som bättre matchar den arbetssökandes behov. Dessutom innebär det en möjlighet att ta tillvara andra aktörers kunskap och erfarenhet av matchning samt få tillgång till nätverk som inte finns hos Arbetsförmedlingen.

Regionalt

När vi pratar om villkoren för företag och företagande diskuterar vi ofta regleringar på internationell eller nationell nivå. Men företagen verkar också i en region eller kommun där de fysiskt finns och där alla deras beslut om att växa, anställa eller lägga ned fattas. En kommun kan inte påverka vilka lagar som stiftas internationellt eller nationellt och de kan inte heller påverka den enskilda företagarens beslut om att exportera eller importera. Men vissa av företagens beslut om att växa, anställa eller investera kan kommunen påverka i allra högsta grad.

Vikten av dialog om förståelse

Det handlar om tillstånd och tillsyn, om bemötande och en tillförlitlig och snabb ärendehantering. Det handlar också om vilket utrymme kommunen ger till företagande inom traditionellt offentliga verksamheter och vilken bild skolan förmedlar av företag och företagande. Inte minst handlar det om attityder till företagande hos kommunpolitiker och tjänstemän men också i samhället i stort. Ett bra företagsklimat i Jönköpings län börjar med att kommunerna förstår vikten av och vilken roll företagen har i det samhällsekonomiska kretsloppet. Att vara ute på företagsbesök och träffa företagare i deras vardag ökar förståelsen mellan kommun och näringsliv. Det är där allt näringslivsarbete börjar – att möta det lokala näringslivet och visa lyhördhet. Där efter startar en gemensam utvecklingsresa för ett bättre företagsklimat.

Kompetensförsörjning

Jönköping läns företag upplever, liksom i övriga riket, stora rekryteringssvårigheter. Främst kompetens med yrkesutbildning men också högre tjänstemän till nyckelpositioner. Att rekrytera är många gånger ett angenämt problem och rekryteringsbehovet tyder ofta på att företagets produkter eller tjänster är efterfrågade. Men en bristande kompetensförsörjning kan i sin tur leda till att företagets konkurrenskraft och tillväxt hämmas.

För att klara företagens kompetensförsörjning på sikt krävs åtgärder som skapar en ny form av dialog och samverkan mellan företag och kommun. Där är det viktigt att ha en god grundförståelse för hur länets näringslivsstruktur ser ut. Allt ifrån hur branscherna är representerade och hur storleken på företagen ser ut. Det kan skapa bättre förutsättningar för utbildningssektorn och YH-utbildningar för bättre matchning mot näringslivet och arbetsmarknaden. Kanske att näringsliv, kommuner och regioner arbetar bättre tillsammans för att marknadsföra det regionala näringslivet utanför Jönköping läns gränser, för att attrahera fler att vilja flytta till och arbeta i länet.

Likväl som att attrahera personer till Jönköpings län, gäller det att behålla den unga arbetskraften. Där är samverkan mellan skola – näringsliv en viktig del för att ungdomar ska få möjlighet att lära känna näringslivet och dess möjligheter. Den främsta möjligheten är dock att kommunerna i länet samverkar som en enhetlig region med tydlig och följsam plan för att öka intresset för yrkesutbildningar, för att främja det lokala näringslivets kompetensförsörjning.

Jönköpings län behöver fler arbetsgivare/jobbskapare

På arbetsgiversidan i Jönköpings län ser vi en äldre åldersstruktur jämfört med resten av Sverige, samtidigt som länet ligger lägre än riksnittet vad gäller yngre arbetsgivare. Det kan komma att påverka den framtida sysselsättningen inom det privata närings-

livet. För att få fler att vilja ta ett tidigt arbetsgivaransvar – och möjliggöra för nya innovativa företag – krävs det förståelse för vikten av företagsamma människor och dess förutsättningar för att starta och driva företag i Jönköpings län.

En viktig del är att tidigt skapa förebilder och kluster för unga, företagsamma personer. Där har kommunerna en viktig uppgift att identifiera, och sedan fånga upp unga arbetsgivares drivkraft och behov. Det ger kunskap och erfarenhet för att möjliggöra kluster – eller hubbar – för att kunna ta tillvara på den nya generationens tankar och idéer. Framgång föder framgång, och här finns mycket att lära från större städer och redan befintliga nätverk för unga entreprenörer.

Företagande inom skola, vård & omsorg

Drivkraften med vårdval i Jönköpings län var valfrihet för varje individ. Det gav också möjligheter för det privata näringslivet att vara med och utveckla vården. Både för patienten men också för medarbetarna.

Företagsamheten inom välfärdssektorn i Jönköpings län är lägre än i samtliga andra län i Sverige. Men de bidrar till att hitta nya lösningar och öka produktiviteten, vilket förbättrar möjligheterna att nå de ambitioner vi har för välfärden. Dessvärre börjar privata aktörer uppleva en känsla av rivalitet mellan det privata och offentliga verksamheter istället för att arbeta tillsammans. Privata aktörer inom välfärden startar verksamhet med anledning till att de identifierat ett behov på marknaden och har en idé om hur de ska kunna höja kvalitén. Svenskt Näringslivs undersökning Företagsamheten 2016 visar dessutom att det i hög grad är kvinnor som startar företag inom välfärden. Det beror på att man oftast startar företag inom den verksamhet som man har erfarenhet, nätverk och kunskap om. Jönköpings län måste våga göra ett omtag och förbättra dialogen inom vården. Det gäller även skolan och omsorgen.

Jönköpings län är bra – går bra – ur många synvinklar. Men kanske har det också bidragit till att man blivit nöjd och lutat sig tillbaka. Men det räcker inte när alla andra kommuner, regioner och länder arbetar för att bli ännu bättre i konkurrensen om företagsetableringar, befolkningstillväxt och nya innovationer. För att fortsätta skapa tillväxt och jobb i hela regionen krävs en gemensam kraftsamling över kommungränserna och välkomna nya former av samverkan. Jönköpings län måste stå på tå och våga utmana länets kultur, för det krävs hårt arbete och en stark vilja för att bli bäst.

Källförteckning

Fakta Jönköpings län, Region Jönköpings län

<http://www.rjl.se/Om-regionen/om-jonkopings-lan/>

Befolkningsstatistik, SCB

http://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Befolkning/Befolkningens-sammansattning/Befolkningsstatistik/25788/25795/Kvartals--och-halvarsstatistik--Kommun-lan-och-riket/407449/

Lokalt Företagsklimat Jönköpings län, Svenskt Näringsliv

http://www.foretagsklimat.se/jonkopings_lan

Arbetslöshetsstatistik, SCB

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__AM__AM0401__AM0401N/NAKUBefolkningLK/table/tableViewLayout1/?rxid=31af17de-4df2-48ac-a8fe-1878bfd523a7

Ungdomsarbetslöshet, Ekonomifakta.se

<http://www.ekonomifakta.se/Fakta/Arbetsmarknad/Arbetsloshet/Arbetsloshet/>

Enkla jobb, Ekonomifakta.se

<http://www.ekonomifakta.se/Fakta/Arbetsmarknad/Sysselsattning/Lagkvalificerade-jobb-internationellt/>

Löneskillnader, Ekonomifakta.se

<http://www.ekonomifakta.se/Fakta/Arbetsmarknad/Loner/Loneskillnader-i-olika-lander/>

Arbetskraftskostnad, Ekonomifakta.se

<http://www.ekonomifakta.se/Fakta/Arbetsmarknad/Loner/Arbetskraftskostnader-internationellt/>

<http://www.ekonomifakta.se/Fakta/Arbetsmarknad/Loner/Arbetskraftskostnader-internationellt/>

Utbildningsnivå, SCB

http://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Utbildning-och-forskning/Befolkningens-utbildning/Befolkningens-utbildning/9568/9575/166700/

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__UF__UF0506/Utbildning/?rxid=597591c3-4e65-43f1-b9de-7da95dba6c39

Utbildningsnivå, Ekonomifakta.se

<http://www.ekonomifakta.se/Fakta/Arbetsmarknad/Integration/Utbildningsniva/>

Rekryteringsenkäten 2016, Svenskt Näringsliv

https://www.svensktnaringsliv.se/migration_catalog/Rapporter_och_opinions-material/Rapporter/rekryteringsenkaten-2016pdf_642897.html/BINARY/Rekryteringsenk%C3%A4ten%202016.pdf

https://www.svensktnaringsliv.se/regioner/jonkoping/rekryteringsenkaten-jonkopings-lanpdf_644965.html/BINARY/Rekryteringsenk%C3%A4ten%20J%C3%B6nk%C3%B6pings%20l%C3%A4n.pdf

Företagsamheten 2016 Jönköpings län, Svenskt Näringsliv

https://www.svensktnaringsliv.se/fragor/foretagsklimat/foretagsamheten-2016-jonkopings-lan_641542.html

Befolkningsutveckling, SCB

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__BE__BE0101__BE0101A/BefolkningNy/table/tableViewLayout1/?rxid=ce294e12-cdde-45a4-8f4b-b18e71520cc0

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__BE__BE0101__BE0101A/BefolkningNy/table/tableViewLayout1/?rxid=ce294e12-cdde-45a4-8f4b-b18e71520cc0

http://www.scb.se/sv/_Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Befolkning/Befolkningens-sammansattning/Befolkningsstatistik/25788/25795/Kvartals--och-halvarsstatistik--Kommun-lan-och-riket/407449/

Sysselsättning, SCB

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__AM__AM0401__AM0401N/NAKUSysselAnkLK/table/tableViewLayout1/?rxid=008ccf52-b719-47df-8656-41de18c860c0

Sidor

Mer fakta och information hittar du följande platser:

www.foretagsklimat.se

www.eknomifakta.se

www.svensktnaringsliv.se

www.ungforetagsamhet.se

Fakta om löner och arbetstider 2016

Rekryteringsenkäten 2016

Företagsamheten 2016

Företagarpanelen 2016 Q4

Framtidsanalys av Hallands län 2017

Framtidsanalys av Västra Götalands län 2017

Framtidsanalys av Värmlands län 2017

www.svensktnaringsliv.se

Storgatan 19, 114 82 Stockholm

Telefon 08-553 430 00